

Łuck–Chełm bez granic

W dniach 2 – 3 czerwca studenci polonistyki i studentów międzynarodowych Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki odwiedzili Chełm.

Wizyta w Chełmie odbyła się w ramach projektu «Kino bez granic» zapoczątkowanego przez Konsulat Generalny RP w Łucku oraz Stowarzyszenie Integracji Transgranicznej «Łączy nas Bug». Studentom towarzyszyły konsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku Teresa Chruszcz oraz docent Katedry Filologii Słowiańskiej Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki Julia Wasejko. Jest to pierwszy etap programu, mającego na celu nawiązanie kontaktów między polską a ukraińską młodzieżą poprzez wspólne oglądanie najlepszych polskich i ukraińskich filmów oraz dyskusję na ich temat. Następnym etapem – to wizyta polskiej młodzieży w Łucku zaplanowana na wrzesień tego roku.

Docelowo, dzięki projektowi «Kino bez granic» ma powstać w Łucku dyskusyjny klub filmowy wzorowany na tym, który działa w Chełmie.

Pomysł projektu «Kino bez granic» pojawił się w październiku 2016 r., kiedy dzięki Elżbiecie Zielińskiej, byłej konsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku, zorganizowano w Chełmie dla przedstawicieli różnych organizacji i instytucji z Wołynia pokaz filmu «Wołyń».

Program dwudniowej wizyty ukraińskiej młodzieży w Chełmie

był bogaty. Oprócz pokazu polskich filmów przewidywał on spotkanie z polskim reżyserem i scenarzystą Krzysztofem Zanussi oraz zwiedzanie miejscowych zabytków.

Pokazy filmowe

Młodzieży z Łucka oraz miejscowym licealistom pokazano trzy filmy: «Rewers» Borysa Lankosza, «Wino truskawkowe» Dariusza Jabłońskiego i «Planetę Singli» Mitji Okorna. Pierwsze dwa filmy pokazano 2 czerwca w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti. Przegląd trzeciego filmu odbył się w Kinie Zorza działającym przy Chełmskim Domu Kultury.

Filmy te, jak powiedział Piotr Stelmaszczuk z Dyskusyjnego Klubu Filmowego «Rewers», również działającego przy Chełmskim Domu Kultury, zostały wybrane nieprzypadkowo: przedstawiają one bowiem obraz Polski i pokazują różne okresy jej dziejów. «Rewers» opowiada historię warszawianki z lat 50-tych, «Wino truskawkowe» przenosi widza w lata 80-te i początek lat 90-tych, a «Planeta Singli» pokazuje współczesną Warszawę.

Obejrzone filmy są różne ze względu na czas, w którym toczy się akcja i specyfikę przedstawionych wydarzeń. Różnią się też gatunkowo. Można

Луцьк–Холм без кордонів

Протягом 2–3 червня студенти відділень полоністики та міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки перебували в Холмі.

Їхній візит до цього міста, розташованого на сході Люблінського воєводства, відбувся в рамках програми «Кіно без кордонів», започаткованої Генеральним консульством РП у Луцьку та товариством транскордонної інтеграції «Єднає нас Буг».

Відзначимо, що відвідування Холма українськими студентами на чолі з консулом Генерального консульства РП у Луцьку Терезою Хрущ і доцентом кафедри слов'янської філології СНУ імені Лесі Українки Юлією Васейко – це перший етап програми, покликаної налагодити зв'язки між польською та українською молоддю шляхом спільного перегляду надбань кінематографу Польщі та України й подальшого їх обговорення. Наступним етапом проекту стане візит польської молоді до Луцька, запланований на вересень цього року.

Кінцева мета програми полягає в створенні в Луцьку дискусійного кіноклубу за зразком того, який успішно діє в Холмі.

Ідея «Кіно без кордонів», у свою чергу, виникла ще в жовтні 2016 р. Саме тоді за сприяння консула Генерального консульства РП у Луцьку Ельжбети Зелінської спеціально для волинської групи в Холмі влаштували перегляд стрічки «Волинь».

Програма дводенного перебування української молоді в Холмі була насиченою. Окрім перегляду польських фільмів, вона включала зустріч із визначним польським режисером і сценаристом Кшиштофом Зануссі та ознайомлення з історичними надбаннями Холма завдяки проведеним екскурсіям містом.

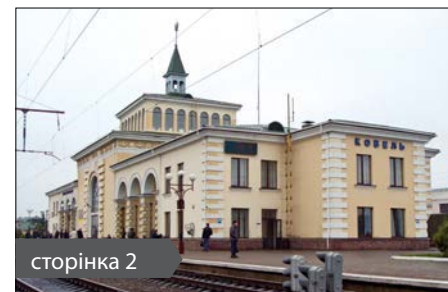
Кіноперегляди

Усього увазі групи з Луцька та польської молоді з місцевого ліцею відбулися три фільми, зокрема «Ревєрс» Бориса Ланкоша, «Вино з полуниці» Даріуша Яблонського та «Планету самотніх» Міті Окорна. Покази перших двох фільмів відбулися 2 червня в Холмській громадській бібліотеці імені Марії Пауліни Орсетті. Фільм «Планета самотніх» молоді подивилася 3 червня в кінотеатрі «Зоря» (пол. «Zorza»), що діє при Холмському будинку культури.

Як зазначив Пьотр Стельмашук із дискусійного кіноклубу «Ревєрс», який теж діє при Холмському будинку культури, ці фільми не випадково обрали для перегляду, адже вони по-різному репрезентують Польщу й зображують абсолютно відмінні одна від одної епохи. Так, «Ревєрс» оповідає історію варшав'янки 50-х років, «Вино

12 червня вирушить потяг
із Ковеля до Холма

12 czerwca ruszy pociąg
z Kowla do Chełma

сторінка 2

Два ювілеї отця Вітольда-
Йосифа Коваліва

Podwójny jubileusz ks. Witolda
Józefa Kowalowa

сторінка 4

Не можна змушувати бігати
від фундації до фундації

Nie można zmuszać do biegania
od fundacji do fundacji

сторінка 8

На границі (права)

Na granicy (prawa)

сторінка 10

У Рівному був парк імені
Ігнація Мосціцького

W Równem był Park
im. Ignacego Mościckiego

сторінка 11

12 czerwca o 11.53 ruszy pierwszy pociąg z Kowla do Chełma

12 червня об 11.53 у перший рейс вирушить потяг із Ковеля до Холма

W kasach międzynarodowych «Ukrzaliznyci» rozpoczęto sprzedaż biletów na pociąg z Kowla do Chełma. Pierwszy pociąg ruszy z Kowla 12 czerwca.

Jak donosi Departament Polityki Informacyjnej państwowego przewoźnika kolejowego «Ukrzaliznycia» w kasach międzynarodowych na Ukrainie rozpoczęto sprzedaż biletów na pociąg do Chełma. Bilet na szynobus z Kowla do Chełma kosztuje 203,24 hrywny. Pociąg nr 751/752 zacznie kursować za tydzień.

Na stacji kolejowej w Kowlu poinformowano nas, pociąg nr 751/752 zacznie kursować 12 czerwca. Pracownicy dworca kolejowego powiedzieli również, że będzie on wyjeżdżał z Kowla o 11.53 czasu ukraińskiego i przyjeżdżał do Chełma o 13.40 czasu polskiego. W tym samym dniu wyruszy w drogę powrotną: o 14.51 czasu polskiego wyjedzie z Chełma, a w Kowlu będzie o 18.40 czasu ukraińskiego. Pociąg nie będzie zatrzymywał się na innych stacjach.

W początkowym okresie trasa będzie obsługiwana przez szynobus – podaje służba prasowa «Ukrzaliznyci». W razie większego zainteresowania pasażerów Ukrzaliznycia skieruje na nią dodatkowe składki.

Pracownicy kasy na dworcu kolejowym w Kowlu zaznaczyli, że planuje się sprzedaż 41 biletów w jednym wagonie szynobusu i 97 w drugim.

Natalia DENYSIUK

У міжнародних касах «Укрзалізниці» розпочався продаж квитків на потяг із Ковеля до Холма. Перший рейс вирушить із Ковеля 12 червня.

Згідно з повідомленням Департаменту інформаційної політики та зв'язків з громадськістю «Укрзалізниці», в міжнародних касах розпочався продаж квитків до Холма. Квиток на рейсовий автобус із Ковеля до Холма коштує 203,24 грн. Поїзд № 751/752 відправиться в перший рейс уже через тиждень.

Як уточнили на вокзалі станції Ковель, поїзд № 751/752 відправиться в перший рейс 12 червня. Працівники вокзалу повідомили також, що потяг відправлятиметься з Ковеля об 11.53 українського часу та прибуде до Холма о 13.40 польського часу. У цей же день він вирушатиме у зворотну дорогу: о 14.51 польського часу потяг виїде з Холма та прибуде до Ковеля о 18.40 українського часу. Поїзд не робитиме зупинок на інших залізничних станціях.

Прес-служба «Укрзалізниці» повідомила також, що на маршруті спочатку їздитиме рейсовий автобус. Залізничники аналізуватимуть попит на цей напрям і за потреби залучатимуть інший рухомий склад.

У касі вокзалу станції Ковель зазначили, що у плані продажу квитків передбачено 41 місце в одному вагоні поїзда, та 97 – у другому.

Наталія ДЕНИСЮК

Nie złożysz wniosku na wizę Schengen Документів на шенгенські візи не приймають

Punkty Przyjmowania Wniosków Wizowych oraz polskie urzędy konsularne na Ukrainie nie przyjmują wniosków na wizy Schengen na podstawie paszportów biometrycznych.

Пункти прийому візових анкет та польські консульські установи в Україні не приймають документів на шенгенські візи від власників біометричних паспортів.

W związku z wejściem w życie od 11 czerwca przepisów znoszących obowiązek posiadania wizy Schengen dla obywateli Ukrainy posiadających paszporty biometryczne, od 31 maja Punkty Przyjmowania Wniosków Wizowych oraz polskie urzędy konsularne na Ukrainie nie przyjmują wniosków wizowych na wizy Schengen na podstawie paszportów biometrycznych w przypadku, gdyby wizy miały się rozpoczynać po 10 czerwca.

Źródło: www.luck.msz.gov.pl

У зв'язку з тим, що 11 червня набувають чинності положення, котрі скасовують обов'язок отримання шенгенських віз для громадян України, що мають біометричні паспорти, з 31 травня Пункти прийому візових анкет та польські консульські установи в Україні не приймають візові анкети на шенгенські візи від власників біометричних паспортів, якщо термін дії візи, яку хочуть отримати ці особи, починається після 10 червня.

Джерело: www.luck.msz.gov.pl

Dni wolne od pracy w Konsulacie

Konsulat Generalny RP w Łucku informuje o dniach wolnych od pracy w czerwcu br.

W dniach 15 czerwca 2017 r. oraz 28 czerwca 2017 r. Konsulat Generalny RP w Łucku nie pracuje. 15 czerwca Kościół Katolicki obchodzi uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej.

28 czerwca na Ukrainie obchodzone jest Święto Konstytucji.

MW

Вихідні дні в консульстві

Генеральне консульство РП у Луцьку інформує про вихідні дні в червні цього року.

15 та 28 червня 2017 р. Генеральне консульство РП у Луцьку не працюватиме. 15 червня Римо-католицька церква вшановує урочистість Тіла та Крові Христа. В Польщі цей

день вихідний. 28 червня Україна відзначає День Конституції.

ВМ

Łukasz Jasina: «Henryk Józewski – jeden z ostatnich piłsudczyków»

Лукаш Ясіна: «Генрик Юзевський – один з останніх пілсудчиків»

25 maja w Łucku odbyła się prelekcja na temat «Henryk Józewski – próba pogodzenia polskich i ukraińskich dążeń narodowych». Przeprowadził ją Łukasz Jasina – pracownik Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, historyk i analityk.

Працівник Польського інституту міжнародних справ, історик та аналітик Лукаш Ясіна 25 травня провів у Луцьку лекцію на тему «Генрик Юзевський – спроба примирення польських і українських національних прагнень».

Prelegent przypomniał życiorys Henryka Józewskiego, który urodził się w Kijowie, był absolwentem Uniwersytetu Świętego Włodzimierza, ministrem spraw wewnętrznych w rządzie Ukraińskiej Republiki Ludowej, jednym z autorów ukraińsko-polskiego kompromisu w latach 1919–1920 oraz przyjacielem Symona Petlury. Jak powiedział Łukasz Jasina, Henryk Józewski był jednym z ostatnich piłsudczyków. W latach 1929–1938 był wojewodą wołyńskim, a w czasie II wojny światowej działał w podziemiu. Po wojnie został oskarżony o próbę obalenia ustroju PRL.

W trakcie dyskusji m.in. poruszono kwestie ukraińsko-polskiego kompromisu, eksperymentu wołyńskiego, zwolenników i przeciwników polityki Józewskiego czy prometeizmu.

W 2017 r. mija 125. rocznica urodzin Henryka Józewskiego. W związku z tym Konsulat Generalny RP w Łucku ma zamiar zorganizować konkurs prac naukowych i publicystycznych, wystawy oraz okrągły stół poświęcony działalności wołyńskiego wojewody. Jesienią ukaże się tłumaczenie na język ukraiński wspomnień Józewskiego o łuckim okresie jego działalności.

Projekt jest realizowany przez Konsulat Generalny RP w Łucku przy wsparciu polskiego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami społecznymi w Łucku i Równem. Są to m.in.

Klub Polski w Łucku, Fundacja Rozwoju Lokalnego, Międzynarodowy Festiwal Poezji «Meridian Lutsk», Platforma Współpracy «Prostir», Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zarządzania Zasobami Naturalnymi.

Natalia DENYSIUK

Lektor nadał na temat biografii Henryka Józewskiego, który narodził się w Kijowie, ukończył Uniwersytet Świętego Włodzimierza, był ministrem wewnętrznych spraw w urzędzie UPR, jednym z autorów ukraińsko-polskiego kompromisu w 1919–1920 r. i drugim Symona Petlury. Jak zaznaczył Łukasz Jasina, Henryk Józewski – to jeden z ostatnich piłsudczyków. W 1929–1938 r.

był wołyńskim wojewodą, a pod czas Drugiej światowej wojny – działaczem polskiego podziemia. Po wojnie komunistyczny polski rząd obwiniał go o spróbowanie obalenia ustroju PRL.

Podczas dyskusji było poruszonych tematów ukraińsko-polskiego kompromisu, wołyńskiego eksperymentu, przychylności i wrogów polityki Józewskiego, prometeizmu i in.

W 2017 r. mija 125 lat od dnia narodzin Henryka Józewskiego. W związku z tym Konsulat Generalny RP w Łucku ma zamiar zorganizować konkurs prac naukowych i publicystycznych, wystawy oraz okrągły stół poświęcony działalności wołyńskiego wojewody. Jesienią ukaże się tłumaczenie na język ukraiński wspomnień Józewskiego o łuckim okresie jego działalności.

Projekt realizowany przez Konsulat Generalny RP w Łucku przy wsparciu polskiego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami społecznymi w Łucku i Równem. Są to m.in.

Natalia DENYSIUK

Halina Konach i «Proforma» śpiewali utwory Niemena w Krasnystawie

Галина Конах і «ПроФорма» співали Нємена в Красноставі

Krasnystaw leży między królewskim Chełmem, gdzie spoczywa książę Daniel Halicki, a Zamościem, którego Starówka jest wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Miasto w niewytłumaczalny sposób przypomina Łuck. Unikatowy zespół kościoła jezuickiego kojarzy się ze świątynią rzymskokatolicką w Łucku, a powolny prąd rzeki Wieprz przywołuje obraz Styru.

Koncert «Dziwny jest ten świat – 50 lat później», który odbył się w Krasnystawie 28 maja, poświęcono pamięci Czesława Niemena. Kiedyś artysta występował w miejscowym barokowym kościele pw. św. Franciszka Ksawerego, modlił się w tej świątyni, a członkom stowarzyszenia «Gloria Vitae» pozostawił w prezencie swoje płyty. Pomysł na majowy koncert zrodził się w czasie listopadowego spotkania, które odbyło się w łuckim kościele św. Apostołów Piotra i Pawła z udziałem aktorów teatru «Harmyder», «Trio Beethovenowskiego» z Zamościa, orkiestry kameralnej «Cantabile» oraz chóru kameralnego Łuckiego Rejonowego Domu Kultury. W koncercie uczestniczyła także wokalistka Halina Konach. Wykonała ona legendarny utwór Czesława Niemena «Dziwny jest ten świat», który stał się

jednocześnie jego przesłaniem i muzycznym manifestem.

«Dziwny jest ten świat» w wykonaniu Haliny Konach oraz rozszerzonego składu «Trio Beethovenowskiego» rozpoczynał koncert, zaś utwór «Nie lękajcie się» do słów Jana Pawła II – zamykał program w Krasnystawie. Andrzej Leńczuk zaprosił do udziału w koncercie także znany zespół wokalny «Proforma» z Olsztyna, który od 2000 r. oferuje słuchaczom utwory dawnych i współczesnych kompozytorów, eleganckie aranżacje autorstwa Marcina Wawruka, chórmistrza i kierownika artystycznego, profesora Instytutu Muzyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W czasie koncertu zabrzmiały także utwory Marka Grechuty, Ewy Demarczyk i innych polskich wykonawców.

Wasył WORON

Krasnostaw roztaшований між королівським Холмом, де похований Данило Романович, та Замостем, що входить до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Він чимось схожий на Луцьк. Монументальний комплекс споруд костелу єзуїтів подібний до луцького костелу, а повільна течія спокійного Вепшу нагадує Стир.

Koncert «Dziwny jest ten świat – 50 lat później», który odbył się w Krasnystawie 28 maja, poświęcono pamięci Czesława Niemena. Kiedyś artysta występował w miejscowym barokowym kościele Świętego Franciszka Ksawerego, modlił się w tym kościele, a członkom stowarzyszenia «Gloria Vitae» pozostawił w prezencie swoje płyty. Pomysł na majowy koncert zrodził się w czasie listopadowego spotkania, które odbyło się w łuckim kościele św. Apostołów Piotra i Pawła, z udziałem aktorów teatru «Harmyder», «Trio Beethovenowskiego» z Zamościa, orkiestry kameralnej «Cantabile» oraz chóru kameralnego Łuckiego Rejonowego Domu Kultury. W koncercie uczestniczyła także wokalistka Halina Konach, która wykonała legendarny utwór Czesława Niemena «Dziwny jest ten świat», który stał się

meną, co stał się jego muzycznym przesłaniem, uniwersalnym muzycznym manifestem.

«Dziwny jest ten świat» w wykonaniu Haliny Konach i zбільшеноgo składu «Beethovenowskiego trio» rozpoczynał, a utwór «Nie lękajcie się» na słowa Jana Pawła II kończył koncertny program w Krasnystawie. Andrzej Leńczuk zaprosił do udziału w koncercie słynny kameralny ансамбль «Proforma» z Olsztyna, który od 2000 r. proponuje słuchaczom twórczość dawnych i współczesnych kompozytorów, eleganckie aranżacje autorstwa Marcina Wawruka, kierownika artystycznego, profesora Instytutu Muzyki Warmińsko-Mazurskiego Uniwersytetu. W czasie koncertu zabrzmiały także utwory Marka Grechuty i Ewy Demarczyk.

Василь ВОРОН

Podwójny jubileusz

W Kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Ostrogu została odprawiona dziękczynna Msza Święta. Parafianie i liczni goście obchodzili jednocześnie dwa jubileusze swego proboszcza ks. Witolda Józefa Kowalowa.

27 maja proboszcz parafii w Ostrogu ks. Witold Józef Kowalów obchodził dwa jubileusze – 50-tą rocznicę urodzin i 25-lecie święceń kapłańskich. W tym dniu do ostrogskiej parafii przybyło wiele osób. Wśród nich był biskup-emeryt diecezji charkowsko-zaporoskiej Marian Buczek, kapłani diecezji łuckiej i kamieniecko-podolskiej, liczni goście z Ukrainy i Polski. Uroczystość odbyła się w Kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny – świątyni odbudowanej dzięki zaangażowaniu Jubilata.

Witold Józef Kowalów urodził się 29 maja 1967 r. w Zakopanem. Po ukończeniu szkoły w Białym Dunajcu kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym imienia Oswalda Balzera w Zakopanem, które ukończył w 1986 r. W tymże roku dostał się do Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. W 1992 r. Witold Józef obronił pracę magisterską z historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i został wyświęcony na kapłana.

Jeszcze w latach młodości marzył o posłudze duszpasterskiej na Ukrainie, zatem po ukończeniu seminarium, nie wahając się, wyjechał na Wołyn. W 1992 r. Witold Józef został proboszczem w Ostrogu, Zdobunowie i Klewaniu, a w 1993 r. do tych parafii doszedł jeszcze Kuniów w obwodzie chmielnickim. Początek niepodległości Ukrainy stał się okresem ogromnych wysiłków w sprawie odnowienia życia religijnego, tak więc pracy nowo wyświęconemu księdzu nie brakowało. Była to i renowacja świątyń, które były prawie w pełnej ruinie, i tworzenie od zera sieci nowych parafii... A z czym da się porównać ukraińskie przeszkody biurokratyczne! To był chyba jeden z głównych powodów, przez które ks. Witold Józef przyjął ukraińskie obywatelstwo.

Pracy było dużo, ale młody kapłan nie ograniczał się tylko do działalności duszpasterskiej. W 1994 r. ks. Witold Józef Kowalów zaczął wydawać «Wołanie z Wołynia» – czasopismo religijno-społeczne poświęcone historii, literaturoznawstwu i krajoznawstwu Wołynia. Od 1997 r. redakcja, oprócz czasopisma, zajęła się wydawaniem książek. Liczba pozycji, które wyszły drukiem do dziś przekroczyła już setkę. Są to wydania unikatowe, które nie były publikowane w żadnych innych wydawnictwach. W 2005 r. ks. Witolda Józefa wybrano członkiem Komisji Historycznej w procesie beatyfikacyj-

nym Sługi Bożego Władysława Bukowińskiego, którego w zeszłym roku papież Franciszek ogłosił błogosławionym.

Ks. Witold Józef Kowalów wydał już kilkadziesiąt artykułów dotyczących historii i kultury Wołynia, jego najważniejszych postaci, a także wiele tekstów, które poświęcił stosunkom polsko-ukraińskim. Jego tytaniczna praca na polu niezbadanych stron życia Wołynia pomaga naszym narodom nie tylko w poznawaniu swojej przeszłości, ale też w dążeniu do prawdziwego pojednania i dobrosąsiedztwa.

Ks. Witolda Józefa Kowalów został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi RP, Medalem Pro Memoria. Jest on również laureatem wielu nagród polskich i ukraińskich.

Anatolij OLICH

У суботу, 27 травня, у костелі Успіння Пресвятої Діви Марії в Острозі відправили подячну месу. Парафіяни та численні гості святкували відразу два ювілеї свого пароха, отця Вітольда-Йосифа Коваліва.

Ще з років юності він мріяв про душпастирську працю в Україні, тому після закінчення семінарії, не вагаючись, виїхав на Волинь. Того ж таки 1992 р. Вітольда-Йосифа призначили парохом в Острозі, Здобуніві та Клевани, а з 1993 р. – ще й у Куневі Хмельницької області. Початок незалежності України був часом велетенських зусиль у відновленні релігійного життя, тож роботи нововисвяченому отцю не бракувало. Це й відновлення храмів, які, без перебільшення можна сказати, були майже повністю зруйновані, і фактично створення мережі нових парафій... А чого варті славновісні українські бюрократичні перепони! До речі, мабуть, це стало однією із головних причин, через які отець Вітольд-Йосиф прийняв українське громадянство.

Роботи було багато, але молодий священик не обмежувався лише душпастирською діяльністю. В 1994 р. отець Вітольд-Йосиф Ковалів почав видавати «Wołanie z Wołynia» – часопис, присвячений історії, літературі та краєзнавству Волині. З 1997 р. редакція, крім часопису, почала займатися книговидавництвом. Кількість книжок, опублікованих із того часу, вже перевищила за сотню. В основному це унікальні книги, які не друкувалися в жодних видавництвах. У 2005 р. отця Вітольда-Йосифа обрали членом Історичної комісії в беатифікаційному процесі слуги Владислава Буковинського, проголошеного минулого року Папою Франциском блаженним.

Отець Вітольд-Йосиф Ковалів опублікував уже кількост досліджень з історії та культури Волині, її знакових особистостей, особливо багато робіт він присвятив взаєминам народів Польщі та України. Його титанічна праця на ниві недосліджених сторінок життя Волині допомагає нашим народам не тільки пізнавати своє минуле, а й прямиувати до справжнього примирення та добросусідства.

Заслуги отця Вітольда-Йосифа були відзначені Кавалерським хрестом ордену Відродження Польщі, Офіцерським хрестом ордену Заслуги РП, медаллю «Pro memoria». Він також лауреат багатьох нагород і премій Польщі та України.

Анатолій ОЛІХ

Czcigodny Księżu Witoldzie,

Z okazji Dnia Urodzin i 25-lecia święceń kapłańskich
zespół redakcyjny Monitora Wołyńskiego
życzy czcigodnemu Księdzu
Bożych błogosławieństw,
zdrowia, natchnienia i światła Ducha Świętego
na dalszej drodze życiowej i w posłudze kapłańskiej.

Із нагоди дня народження і 25-річчя священства
редакція «Волинського монітора» бажає
отцю Вітольду-Йосифу Коваліву

Божих благодатей,
здоров'я, натхнення і світла Святого Духа на його дорозі.

... Szlakiem Wołyńskich Krzyży wokół Huty Stepańskiej z Januszem Horoszkiewiczem ...

Obórki Trusiewiczowskie, gmina Kołki

Обурки Трусевичівські у гміні Колки

Ten fotoreportaż dedykuję Feliksowi Trusiewiczowi ur. w 1921 r. w Obórkach, świadkowi mordu i zagłady tej kolonii. Mieszkając we Wrocławiu, Obórek nie opuścił nigdy. Tam pozostawił swoje serce, młodość, tam pochowani są Jego najbliżsi.

11 listopada 1942 r. do kolonii Obórki przybyli Schutzmani z Rudnik. Pod zarzutem pomocy Żydom aresztowali 15 mężczyzn i osadzili w areszcie w Cumanii. 14 z nich zabito, już po mordzie w Obórkach. Osadzeni mężczyźni wiedzieli, że kolonia jest już wymordowana. To dłuższa historia. Zainteresowanych odsyłam do książki pt. «Pokolenie» Feliksa Trusiewicza. Ich samych zakopano gdzieś koło Cumania. 34 mieszkańców pozostałych w Obórkach oraz dwie przebywające tam osoby, zamordowano 13 listopada i zakopano.

Schutzmani pozostali w Obórkach urządzili «kocioł» z nadzieją złapania Żydów. Tak pojмали pięć kobiet powracających z Cumania od uwięzionych mężów i krewnych. Przetrzymano je przez noc w Rudnikach i zabito następnego dnia. Uwieszone kobiety dowiedziały się o dokonanym w Obórkach mordzie. Nie można nawet sobie wyobrazić, co czuły czekając na śmierć. Zakopano je w oddzielnym dole. Obórki zostały następnie obrabowane i spalone. Wieść o tym

wydarzeniu rozeszła się po okolicy wywołując przerażenie.

Nie było jeszcze Księdza na Ich Dole Śmierci, jeszcze nie zostali pochowani, a tyle lat czekają.

1. Widok od strony Rudnik na las, w którym znajdowały się Obórki.
2. Pierwszy krzyżyk w Obórkach, przywieziony przez Feliksa Trusiewicza.
3. Dęby wiekowe.
4. Na mogiłę zaprowadził mnie z Rudnik Iwan Czerniak. Położenie: 51°00'24.9"N 25°46'44.3"E.

Tekst i zdjęcia: Janusz HOROSZKIEWICZ

P. S.: Zainteresowani mogą uzyskać więcej informacji pod adresem mailowym: janusz-huta-stepanska@wp.pl

Цей фоторепортаж я присвячую Феліксу Трусевичу. Він народився 1921 р. в Обурках, був свідком вбивства жителів і знищення цієї колонії. Мешкаючи у Wrocław, він ніколи не залишив рідного села. Там залишив своє серце і молодість, там поховані його найближчі.

11 листопада 1942 р. до колонії Обурки прибули шуцмани з Рудників. За звинуваченнями в допомозі євреям вони заарештовували 15 чоловіків і посадили їх до в'язниці в Цумані. 14 із них вбили, але вже після того, як були знищені Обурки. Арештовані чоловіки знали про те, що колонії вже немає. Це довга історія. Тим, хто хоче дізнатися більше, рекомендую прочитати книжку «Покоління» (пол. «Pokolenie») Фелікса Трусевича. Їх самих поховали десь біля Цумані. 34 мешканців, які залишилися в Обурках, та ще двох осіб, які в той час там перебували, вбили 13 листопада, а тіла закопали.

Шуцмани, які залишилися в Обурках, влаштували засідку з надією на те, що вдасться ввійти євреїв. Так вони зловили п'ять жінок, які поверталися із Цумані від ув'язнених чоловіків і родичів. Жінок протримали цілу ніч у Рудниках і вбили наступного дня. Жінки дізналися про те, що жителів Обурок убили. Важко навіть уявити, що вони відчували, че-

каючи смерті. Їх закопали в окремій ямі. Колонію Обурки пізніше пограбували та спалили. Звістка про цю подію розійшлася околицями, викликаючи жах у місцевих мешканців.

На їхню могилу ще не приходив ксьондз. Вони вже багато років чекають на те, щоб їх поховали по-людськи.

1. Вид зі сторони Рудників на ліс, у якому знаходилися Обурки.
2. Перший хрестик в Обурках, привезений Феліксом Трусевичем.
3. Древні дуби в Обурках.
4. Могила. На неї мене завів Іван Черняк із Рудників. GPS-координати: 51°00'24.9"N 25°46'44.3"E.

Текст і фото: Януш ГОРОШКЕВИЧ

P. S.: Усі зацікавлені можуть отримати більше інформації за мейлом: janusz-huta-stepanska@wp.pl.

Повернуті із забуття: Вільгельм Юраго

Proponujemy Czytelnikom szkic biograficzny o poruczniku Wojska Polskiego Wilhelmie Jurago, który był uczestnikiem polskiego ruchu antysowieckiego, czyli I konspiracji na Równiejszczyźnie w latach 1939–1941.

Z kilku spraw karnych dowiedzieliśmy się, że jednym z organizatorów antysowieckiego ruchu podziemnego w Dubnie był porucznik Jurago. Przez dłuższy czas nie znaleźliśmy jednak jego imienia. W Internecie znaleźliśmy informację o tym, że w 43 Pułku Piechoty stacjonującym w garnizonie Dubno służył porucznik Wilhelm Jurago. Później okazało się, że akta śledztwa w sprawie Wilhelma Jurago są przechowywane w Państwowym Archiwum Obwodu Rówieńskiego. W tym tekście publikujemy informacje o nim odnalezione w Archiwum.

Wilhelm Jurago, syn Karola, urodził się 10 sierpnia 1908 r. w Dźwińsku (Daugavpils na Łotwie, pol. Dyneburg) w rodzinie maszynisty Karola Jurago, s. Michała (ur. w 1886 r.) i gospodyni domu Anny Jurago, c. Józefa (ur. w 1893 r.). Wiadomo, że do 1930 r. rodzina mieszkała w mieście Lida, gdzie Wilhelm uczęszczał do gimnazjum, po ukończeniu którego w 1930 r. dostał się do Szkoły Podchorążych w Ostrowie Komorowie. W czasie trzech lat edukacji chłopiec najpierw dosłużył się stanowiska kaprała, później – plutonowego, a pod koniec nauki – sierżanta. Po ukończeniu szkoły został skierowany do 6 Pułku Piechoty stacjonującego w Wilnie. W maju 1934 r. przeniesiono go do 43 Pułku Piechoty w Dubnie i mianowano dowódcą plutonu. 1 stycznia 1936 r. Jurago awansował do stopnia porucznika i został dowódcą 3 kompanii cekaemów. W tym samym roku skończył dwumiesięczne szkolenia dowódców plutonów chemicznych.

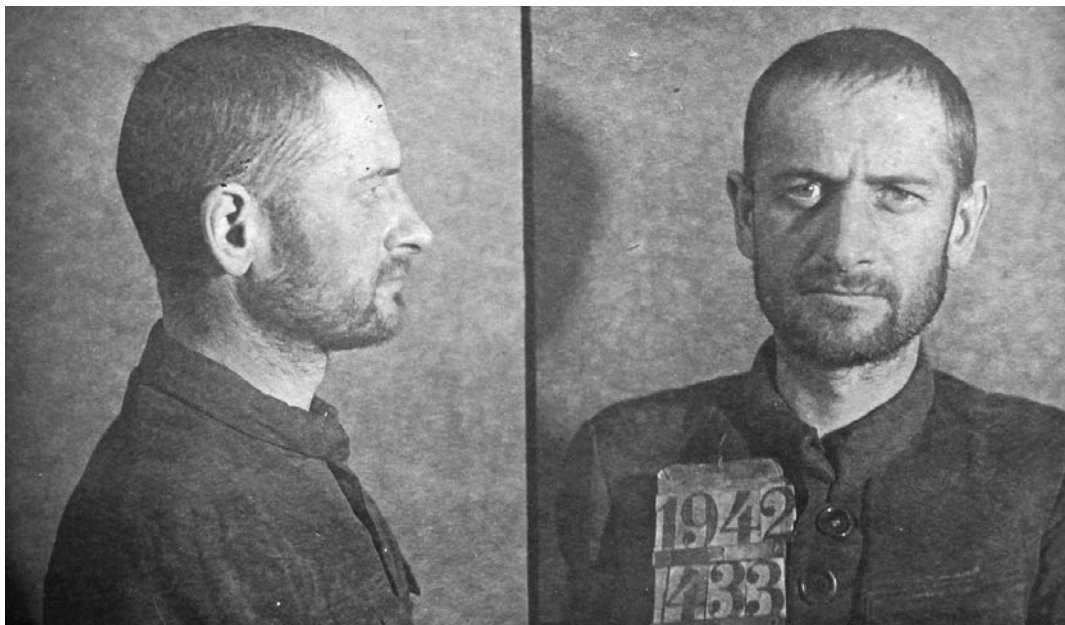
17 sierpnia 1939 r. pułk Wilhelma Jurago został przeniesiony do miasta Fordon (obecnie dzielnica Bydgoszczy). 1 września jednostka trafiła na front do Tomaszowa Mazowieckiego. W wojnie obronnej Wilhelm brał udział do 25 września. Po kapitulacji Polski i okupacji Warszawy przez wojska niemieckie Jurago wrócił do Dubna. Aby nie zwracać na siebie uwagi, jeszcze w czasie pobytu w Warszawie Wilhelm odwdzielił swoich znajomych, od których dostał ubranie cywilne.

Podobnie jak większość polskich żołnierzy, którzy wrócili z wojny niemiecko-polskiej, Jurago nie miał pracy, a zatem pozostawał bez środków do życia. Oburzony bolszewickim reżimem okupacyjnym zaczął gromadzić wokół siebie patriotycznie nastawioną młodzież. Do tego grona należał też Stanisław Kanikuła. Chłopiec wcześniej śpiewał w chórze zorganizowanym przy 43 Pułku Piechoty w Dubnie pod kierownictwem porucznika Wilhelma Jurago. 8 listopada 1939 r. Wilhelm przyszedł do domu Stanisława, żeby porozmawiać o konieczności prowadzenia walki w celu odzyskania przez Polskę niepodległości. Wiedział, że miejscowi Polacy w dniu 11 listopada planują akcję protestacyjną w Dubnie, której w końcu nie udało się zorganizować.

Jest wiadome, że Wilhelm kontaktował się z dowództwem polskiego podziemia we Lwowie, ponieważ znał strukturę organizacji i kierunki jej działalności, a jednym z zadań było gromadzenie broni dla potrzeb podziemia. To właśnie Stanisławowi Kanikule Wilhelm zlecił poszukiwanie broni oraz werbowanie zaufanych osób. Stanisław Kanikuła wiedział, że broń posiada członek jednej z piątek przynależących do organizacji dowodzonej przez Zygmunta Rumla. Przy wsparciu Stanisława odbyło się spotkanie Wilhelma Jurago najpierw z Bronisławem Szewczykiem, a później z Zygmuntem Rumlem. Najprawdopodobniej, dowódcy obu ośrodków podziemnych w czasie spotkania nie doszli do porozumienia w sprawie połączenia swoich wysiłków.

W marcu-kwietniu 1940 r. przez Ukrainę Zachodnią przeszła fala aresztów uczestników polskiego podziemia. Do więzienia trafili członkowie dubieńskiego ośrodka ZWZ-2 i innych organizacji podziemnych. Dokładnie nie wiemy, kiedy to się stało, ale Wilhelm Jurago też został aresztowany w 1940 r. Jednak, jak wiadomo z zeznań Stanisława Kanikuly, tym razem udało mu się wydostać na wolność. Jak się okazało porucznik Jurago został zwerbowany jako informator przez miejscowe organy NKWD (potwierdził to na przesłuchaniu 4 lutego 1942 r.). Po areszcie powiedział

Пропонуємо увазі читачів біографічний нарис про кадрового військовослужбовця Війська Польського Вільгельма Юраго, який був учасником польського антирадянського руху, що діяв на Рівненщині у 1939–1941 рр.

Stanisławowi Kanikule, że bez broni jakkolwiek walka jest beznadziejna.

W sierpniu 1940 r. Wilhelm Jurago przeprowadził się do Kostopola, gdzie najpierw pracował w tartaku, a później w leśnym kombinacie budowlanym na stanowisku asystenta księgowego (pracował tam do aresztowania). W Dubnie została żona Wilhelma Tamara, c. Tymoteusza (ur. w 1919 r.), która pracowała jako księgowa na 3. dzielnicy budowlanej NKWD.

Po raz drugi Wilhelm Jurago został aresztowany 19 kwietnia 1941 r. w pociągu na stacji kolejowej Zdołbunów. Powodem aresztu był brak biletu i dokumentów. Kupienie biletu na pociąg było wówczas bardzo trudne, więc aby odwiedzić żonę, Wilhelm odważył się wyruszyć z Kostopola do Dubna «na gapę». Dwa miesiące spędził w różewiejskim więzieniu NKWD.

Po rozpoczęciu «wojny niemiecko-sowieckiej» (tak zdefiniowano ją w dokumencie) Wilhelm Jurago został przeniesiony do więzienia nr 2 w Astrachaniu. Dochodzenie w jego sprawie zostało wznowione 17 stycznia 1942 r. na podstawie decyzji śledczego NKWD USRR sierżanta bezpieczeństwa państwowego Krykuna. Poprzednie akta w sprawie Jurago wraz dokumentami o aresztowaniu, przeszukaniu i samym śledztwie zostały utracone w czasie ewakuacji, dlatego funkcjonariusze NKWD wszczęli nowe dochodzenie w oparciu o akta więzienne Wilhelma Jurago.

Wilhelm Jurago został oskarżony o to, że w latach 1933–1936 był podporucznikiem, a od 1936 r. do upadku państwa polskiego – porucznikiem Wojska Polskiego, czyli o przestępstwa przewidziane w art. 58–13 KK RFSRR. Śledczy prowadzący sprawę Wilhelma nie posiadał żadnych wiadomości o antysovowieckiej działalności więźnia. Skupił uwagę głównie na kontaktach Wilhelma z przedstawicielami władz niemieckich po okupacji Polski i jego znajomościach w Warszawie. Na przesłuchaniu 21 stycznia 1943 r. śledczy Krykun dowiedział się, że w astrażańskim więzieniu są przetrzymywani znajomi Wilhelma – oficerowie Wojska Polskiego Maciejek (imię jest nam nieznane), Edward Rybka, s. Antonio, Leon Witkowski, s. Kazimierza, Franciszek Korkusko, s. Denrsa i Dominik Eismund, s. Grzegorza.

5 lutego 1943 r. według postanowienia śledczego Krykuna dochodzenie w sprawie nr 1695 o oskarżenie Wilhelma Jurago zostało umorzone, a więźnia zwolniono spod strażnicy w oparciu o postanowienie Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 12 sierpnia 1941 r. o amnestii dla obywateli polskich. 12 listopada 1993 r. Prokuratura Obwodowa Rówieńskiego podjęła decyzję o zmianie sformułowania przyczyny umorzenia sprawy porucznika Jurago: nie był on obywatelem ZSRR, więc śledztwo w jego sprawie umorzono wobec braku znamion czynu zabronionego. Dalsze losy porucznika są nam nieznane.

Із кількох кримінальних справ нам було відомо, що в Дубні одним з ініціаторів налагодження антирадянського підпільного руху був поручик Юраго. Однак тривалий час ми не знали його імені. В Інтернеті ми натрапили на інформацію про те, що в 43-му полку в Дубні служив поручик Вільгельм Юраго. Згодом з'ясувалося, що архівно-слідча справа Вільгельма Юраго зберігається в Державному архіві Рівненської області. Тож, вивчивши документи, ми з'ясували наступне.

Вільгельм Юраго народився 10 серпня 1908 р. у Двінську (нині місто Даугавпілс у Латвії) в родині машиніста Карла Михайловича Юраго (1886 р. н.) та домогосподарки Анни Юзефівни Юраго (1893 р. н.). Відомо, що до 1930 р. родина мешкала у місті Ліда, де Вільгельм навчався в гімназії, після закінчення якої 1930 р. він вступив у Школу підхорунжих в Острові-Коморово. За період трирічного військового вишколу хлопець спочатку отримав звання капрала, пізніше – плутоунного, а під завершення навчання – сержанта. Після здобуття військової освіти його направили до 6-го піхотного полку, котрий дислокувався у Вільнюсі. В травні 1934 р. Вільгельма перевели до 43-го полку піхоти в Дубні й призначили командиром взводу. 1 січня 1936 р. його підвищили у званні до поручика і назвали командиром 3-ї кулеметної роти. Того ж року військовослужбовець пройшов двомісячні курси командирів хімічних взводів.

17 липня 1939 р. полк Вільгельма Юраго передислокували до міста Фордон (нині частина Бидгоща). 1 вересня того ж року це військове формування переїхало до Томашова-Мазовецького, де протистояло військам Вермахту. В польській оборонній війні Вільгельм брав участь до 25 вересня. Після капітуляції Польщі та окупації її столиці німецькими військами військовослужбовець повернувся до Дубна. Щоб не привертати до себе зайвої уваги, ще перебуваючи у Варшаві, Вільгельм відвідав своїх знайомих, у яких роздобув цивільний одяг.

Як і більшість польських вояків, що повернулися з німецько-польської війни, військовик залишився без роботи, а, відповідно, і без засобів до існування. Обурений діяльністю більшовицького окупаційного режиму, кадровий військовослужбовець почав ґуртувати довкола себе патріотично налаштовану молодь. Серед них був і Станіслав Канікула. Хлопець раніше займався в хоровому ґуртку, що діяв при 43-му полку під керівництвом поручика Вільгельма Юрга. 8 листопада 1939 р. Вільгельм прийшов до Станіслава додому й почав вести мову про необхідність розгортання антирадянської боротьби за відновлення Польщі. Вільгельм знав, що місцеві поляки на 11 листопада планують в Дубні протест проти радянської влади, котрого, щоправда, так і не вдалося реалізувати.

Очевидним є те, що Вільгельм контактував із представниками керівного центру польсько-

го підпілля у Львові, оскільки йому була відома структура організації та напрямки її діяльності, одним із яких був збір зброї на потреби підпілля. Саме Станіславу Канікулі Вільгельм доручив зайнятися пошуком зброї, а також підшукати надійних людей для вербування. Станіславу Канікулі було відомо, що зброя є у членів однієї з п'ятірок, що входить до організації, керованої Зигмундом Румелем. За сприяння Станіслава відбулася зустріч Вільгельма Юраго спочатку з Броніславом Шевчиком, а згодом із Зигмундом Румелем. Очевидно, керівники двох підпільних осередків на момент зустрічі не прийшли до порозуміння стосовно об'єднання своїх зусиль.

У березні-квітні 1940 р. Західною Україною прокотилася хвиля арештів учасників польського підпілля. До в'язниць потрапили члени дубенського осередку СЗБ–2 та інших підпільних організацій. Дотемно нам не відомо, коли саме, але Вільгельма Юраго також арештували в 1940 р. Однак, як відомо зі свідчень Станіслава Кінікули, йому вдалося вийти на волю. Поручика завербували місцеві органи НКВС як інформатора (це він підтвердив на допиті 4 лютого 1942 р.). Після арешту він повідомив Станіславу Кінікулі, що без зброї будь-яка боротьба безперспективна.

У серпні 1940 р. Вільгельм Юраго переїхав до Костополя, де спочатку працював на лісопильному заводі, а пізніше в лісбудкомбінаті на посаді помічника бухгалтера (там він працював до арешту). В Дубні Вільгельм залишив дружину Тамару Тимофіївну (1919 р. н.), яка працювала рахівником 3-ї будівельної ділянки НКВС.

Друге в'язільства Юраго арештували 19 квітня 1941 р. у потягу на залізничній станції Здолбунів. Причиною арешту стала відсутність квитка та документів. Дістати квиток на потяг було вкрай проблематично, тому, щоб відвідати дружину, Вільгельм наважився дістатися з Костополя до Дубна «зайцем». Два місяці в'язень провів у рівненській тюрмі НКВС.

Після початку «німецько-радянської війни» (формулювання з документа) Вільгельма Юраго етапували до в'язниці № 2 в Астрахані. Слідство в його справі відновили 17 січня 1942 р. постановою слідчого слідгрупи НКВС УРСР, сержанта держбезпеки Крикуна. Початкова кримінальна справа з матеріалами арешту, обшуку та самого слідства була втрачена під час евакуації, тому нову справу енкаведисти відновлювали на основі особової в'язничної справи Вільгельма Юраго.

Вільгельма Юраго звинуватили в тому, що з 1933 до 1936 р. він був підпоручником, а з 1936 р. до дня розпаду польської держави – поручником Війська Польського, тобто у злочинах, передбачених ст. 58–13 КК РСФСР. Слідчий, який вів справу Вільгельма, не мав жодних відомостей про антирадянську діяльність в'язня. Основну увагу він зосередив на контактах Вільгельма з представниками німецької влади після окупації Польщі, його зв'язках та знайомствах у Варшаві. На допиті 21 січня 1943 р. слідчий Крикун з'ясував, що в астраханській в'язниці утримують знайомих Вільгельма: офіцерів Війська Польського Мацєска (ім'я невідоме), Едварда Антоновича Рибку, Леона Казимировича Вітковського, Франца Денисовича Коркуська, Домініка Григоровича Ейсмунда.

5 лютого 1943 р. постановою слідчого Крикуна слідство у справі № 1695 за звинуваченням Вільгельма Юраго припинили, а в'язня звільнили з-під варти відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 12 серпня 1941 р. «Про амністію польських підданих, котрі перебувають під арештом на території СРСР». 12 листопада 1993 р. постановою прокуратури Рівненської області змінили формулювання припинення справи поручика Юраго: оскільки той не був громадянином СРСР, його кримінальна справа підлягає припиненню за відсутності в його діях складу злочину. Подальша доля поручика залишається нам невідомою.

Тетяна САМСОНЮК

Rok 1922: pierwsze mistrzostwa dla wołyńskich klubów

1922 рік: перший чемпіонат для волинських команд

Pierwsze mistrzostwa w piłce nożnej w Polsce zorganizowano w 1921 r. Do 1926 r. były one podzielone na dwa etapy: najpierw odbywały się eliminacje okręgowe, a następnie ich zwycięzcy walczyli o tytuł mistrza Polski.

Na początku lat 20-tych XX wieku w województwie wołyńskim nie było wystarczającej ilości drużyn piłkarskich, żeby można było założyć własny okręg piłki nożnej. Podobną sytuację miały województwo lubelskie i poleskie, dlatego Polski Związek Piłki Nożnej postanowił połączyć te trzy obszary w jeden okręg z centrum w Lublinie.

Do udziału w pierwszych mistrzostwach klasy A Lubelski Okręgowy Związek Piłki Nożnej (OZPN) zaprosił cztery drużyny, wśród których były dwie z Równego: WKS Hallerczyk oraz żydowski klub Makkabi. Ich rywalami były WKS Lublin oraz WKS Chełm.

Rozgrywki w pierwszych mistrzostwach Lubelskiego OZPN rozpoczęły się 23 kwietnia 1922 r. W tym dniu w Lublinie spotkały się WKS Lublin i WKS Hallerczyk. Mecz nie dotrwał do końca, ponieważ w 38 minucie przegrywając wynikiem 0:3 hallerczycy opuścili pole gry. Ze względu na to w tabeli ligowej wpisano im 0:5, czyli przyznano walkower WKS Lublin.

Tydzień później, 30 kwietnia, WSK Lublin znowu nie udało się dokończyć meczu z rówieńską drużyną: tym razem Makkabi opuścił pole gry z wynikiem 2:3 (nie są nam znane powody), ze względu na co również zaliczono im wynik 0:5 bez walki. W tym samym dniu WKS Hallerczyk zwyciężył w Chełmie 5:1.

Hallerczyk i Makkabi rozegrały między sobą dwa mecze: 20 i 25 maja. Na pierwszym obecnym było 4 tys. osób. Kibicowały one przeważnie żydowskiej drużynie, która co prawda przegrała z wynikiem 0:5. Bramki dla Hallerczyka strzelili Józef Szewczyk (3), Bednarski i Raczyński. W następnym meczu Makkabi chciał zrewanżować się, ale strzelić bramkę Kubalskiemu udało się tylko Gorenштейnowi, którego w ataku wspierali trener tej drużyny Flur (z Pogoni) i Ginsberg. Natomiast w kolejnym meczu wojskowi odpowiedzieli trzema bramkami, które strzelili Szymanowski, Szewczyk i Waśkowski (1:3). Co prawda ten mecz też się nie skończył: w pierwszych minutach drugiej połowy meczu, po trzeciej bramce, wywiązała się bójka i piłkarze Makkabi zeszli z pola gry. Mimo to w tabeli, która została opublikowana w «Przeglądzie Sportowym», wpisano wynik 5:1. Przyпускаjąc, że mecz został dograny w następnym dniu i hallerczycy strzelili jeszcze dwie bramki. Sędziował te mecze «bardzo rzeczowo i taktownie» ppor. Zychon.

Niestety klub Makkabi po tych rozgrywkach postanowił nie uczestniczyć w mistrzostwach, ze względu na co otrzymał wynik 0:5 walkowerem. Natomiast Hallerczyk wygrał jeszcze dwa mecze z WKS Lublin (2:0) oraz z WKS Chełm (5:0), i tylko ze względu na lepszą różnicę bramek mistrzem został WKS Lublin.

Ciekawe rozgrywki między miastami odbyły się również w Równem. 15–16 lipca Makkabi i Hallerczyk rozegrały mecze z drugą drużyną klubu Lechia ze Lwowa. Obydwie rówieńskie drużyny wygrały te mecze z wynikiem 3:2. Makkabi zwyciężył dzięki bramkom strzelonym przez Gorensteina, Brückę i Kniażera. Dla Hallerczyka bramki strzelili Szymanowski – 2 oraz Szewczyk – 1.

W tym samym roku najlepsi piłkarze z trzech rówieńskich drużyn – Hallerczyka, Makkabi i Sołoka założyli miejską drużynę reprezentacyjną oraz rozegrali mecze z klubem Warszawianka (12–13 sierpnia) i lwowskim klubem Czarni (16–17 września).

Goście z Warszawy dwa razy zwyciężyli z rówieńską reprezentacją z wynikiem 4:2 i 2:0. W tych meczach dwa razy wyróżnił się Józef Szewczyk, a «Przegląd Sportowy» odznaczył również grę bramkarza Kubalskiego, obrońców Łukomskiego i Gimberga. Natomiast Czarni najpierw wygrali z wynikiem 1:0, a kolejny mecz przegrali (1:4).

Ще в 1921 р. у Польщі провели перший чемпіонат, який до 1926 р. проходив у два етапи: спочатку відбувалися змагання в округах, а потім серед чемпіонів округів визначали чемпіона Польщі.

1922. Lubelski OZPN. Klasa A		G	W	N	P	Bramki	Pkt
1	WKS (Lublin)	6	5	0	1	24:2	10
2	WKS Hallerczyk (Równe)	6	5	0	1	22:7	10
3	WKS (Chełm)	6	2	0	4	11:19	4
4	ŻKS Makkabi (Lublin)	6	0	0	6	1:30	0

W klasie B WKS Kowel w towarzystwie klubów wojskowych z Łucka, Włodzimierza Wołyńskiego, Zamościa i Lublina (druga drużyna) oraz cywilnego klubu Lublinianka już w pierwszych rozgrywkach został liderem i był głównym kandydatem na wyjście do klasy A. Ale 25 maja do rozgrywek dodatkowo dopuszczono WKS Kresy z Brześcia, który zdecydowanie był lepszy i wkrótce został liderem. Tylko w ostatnich rozgrywkach, już po zagwarantowaniu sobie tytułu mistrza klasy B, Kresy przegrały mecz we Włodzimierzu Wołyńskim (0:4) i w Kowlu (4:5).

Natomiast Lublinianka i WKS Łuck nie dotrwały do końca mistrzostw ze względu na małą ilość piłkarzy, którzy zostali w drużynach.

W Kowlu również rozpoczęły działalność kluby «Amatorzy» oraz Bar-Kochba, w Łucku – klub przysposobienia wojskowego Strzelec, Makkabi i Kresowianka.

Serhiy HRUDNYAK

Foto: Piłka nożna w Równem. Lata 20. XX wieku. Zdjęcie pochodzi z archiwum Hordija Filipowicza – piłkarza rówieńskich drużyn.

P. S. od autora: Tekst został opracowany na podstawie publikacji w prasie z roku 1922 – w «Przeglądzie Sportowym» (Kraków), «Dzienniku Wołyńskim» (Łuck), «Ziemia Lubelska» (Lublin). Dziękuję również za pomoc w przygotowaniu materiału Jurijowi Melnykowi i Wołodzimyrowi Morozowowi (Zdobunów), Bogdanowi Lupie (Lwów) i Leszkowi Śledzionie (Mielec, Polska).

Będę bardzo wdzięczny wszystkim osobom, które udzieliły mi informacji o wołyńskich działaczach i piłkarzach w okresie międzywojennym, udostępniły ich zdjęcia lub dokumenty. Można mnie znaleźć na Facebooku (Serhiy Grudnyak) lub napisać do mnie na: sgrudnyak@gmail.com.

Na terenach Wołyńskiego województwa na początku 20-tych pp. XX st. nie było dostatejności ilości klubów, żeby można było stworzyć własny okręg. Niedostatejność ich było także u Lublińskiego i Polickiego województwa, тому Польський союз футболу прийняв рішення про створення об'єднаного округу для згаданих трьох воєводств із центром у Любліні.

Для першого чемпіонату в класі А Люблінський окружний союз футболу (ОСФ) запросив чотири команди, дві з яких представляли Рівне: військовий клуб «Галлерчик» та єврейський «Маккабі». Їхніми суперниками стали військові клуби Люблін і Холма.

Змагання першого чемпіонату Люблінського ОСФ розпочалися 23 квітня 1922 р. Того дня в Любліні зустрілися місцевий Військовий спортивний клуб (ВСК) та «Галлерчик». Гру не завершили, тому що, програючи вже на 38-й хвилині з рахунком 0:3, галлерчики залишили поле. За це їм у турнірній таблиці зафіксували поразку 0:5 «без боротьби» (так тоді називали «технічні» результати).

Наступного тижня, 30 квітня, люблінському ВСК знову не судилось дограти гру проти представника Рівного: «Маккабі» також достроково залишив поле з рахунком 2:3 (причина цього демаршу автору невідома) й теж отримав 0:5 «без боротьби». Того ж дня «Галлерчик» здобув перемогу в Холмі (5:1).

20 і 25 травня «Галлерчик» і «Маккабі» двічі зіграли між собою. На першій грі були присутні 4 тис. вболівальників. Вони вболівали переважно за єврейську команду, але їхні улюбленці програли з рахунком 0:5. Голи для переможців забив Юзеф Шевчик (3), Беднарський і Рачинський. На наступну гру «Маккабі» вийшов із бажанням реваншу, але забити гол у ворота Кубальського вдалося лише Горенштейну, котрому в атаці допомагали Гінзберг та Флюр (трет

ній із львівської «Погоні»). Натомість, військові відповіли трьома голами від Шимановського, Шевчика і Васковського (1:3). Але і цей поєдинок не завершився – в перші хвилини другої половини після третього голу виникла бійка і футболісти «Маккабі» зійшли з поля. Проте в підсумковій таблиці, опублікованій у часописі «Przegląd Sportowy», вказаний результат 5:1. Цілком можливо, що матч таки дограли в інший день і галлерчики здобули ще два голи. Судив ці матчі «дуже конкретно і тактовно» Зихон.

На жаль, «Маккабі» після цих ігор самоусунувся від участі в чемпіонаті та отримав в інших матчах по 0:5 «без боротьби». А от «Галлерчик» виграв ще два поєдинки у військових клубів Люблін (2:0) та Холма (5:0) і тільки через гірше співвідношення здобутих та втрачених голів поступився чемпіонством воїкам із Любліна.

Також у Рівному відбулися цікаві міжміські зустрічі. 15–16 липня «Маккабі» та «Галлерчик» нарізно приймали другу команду клубу «Легія» зі Львова. Обидві зустрічі завершилися з однаковим рахунком (3:2) на користь команд Рівного. «Маккабі» переміг завдяки голам Горенштейна, Брука і Князера. Для «Галлерчика» ворота здобували Шимановський (двічі) і Шевчик.

Того ж року найкращі футболісти із трьох рівненських команд, «Галлерчика», «Маккабі» та «Сокола», створили збірну міста та зіграли проти клубу «Варшав'янка» (12–13 серпня) і львівського клубу «Чарні» (16–17 вересня, укр. «Чорні»).

Варшавські гості двічі перемогли рівнян із рахунками 4:2 і 2:0. У цих матчах, проведених збірно, двічі відзначився Юзеф Шевчик, а видання «Przegląd Sportowy» вирізило в її складі воротаря Кубальського, беків Лукомського і Гімберга. А от «Чорні» одну гру господарям таки програли із рахунком 1:4, хоча напередодні виграли з рахунком 1:0.

У класі Б Військовий спортивний клуб Ковеля в компанії військових клубів із Луцька, Володимира-Волинського, Замостя і Любліна (друга команда), а також цивільного клубу «Люблін'янка», з перших турів захопив лідерство і був головним фаворитом на вихід до класу А. Але 25 травня до змагань був додатково допущений ВСК «Креси» з Бреста. Брестські військові впевнено здобували пункти у своїх поєдинках та перехопили лідерство у ковельчан. Тільки в останніх турах, уже забезпечивши собі чемпіонство в класі Б, «Креси» програли у Володимирі-Волинському (0:4) і Ковелі (4:5).

Цікаво, що «Люблін'янка» і ВСК Луцька не дограли чемпіонат через недостатню кількість гравців, що залишилися у командах.

У Ковелі також розпочали діяльність клуби «Аматори» та «Бар-Кохба», в Луцьку – клуб військового виховання «Стрілець», «Маккабі» та «Кресов'янка».

Сергій ГРУДНЯК

Фото: Футбол у Рівному. 1920-ті рр. З архіву Гордія Філіповича – гравця рівненських команд.

P. S. від автора: Матеріал підготовлено на основі публікацій у пресі за 1922 р. у виданнях «Przegląd Sportowy» (Краків), «Dziennik Wołyński» (Луцьк), «Ziemia Lubelska» (Люблін). Висловлюю також вдячність за допомогу в підготовці матеріалу Юрію Мельнику і Володимирі Морозову (Здобунів), Богдану Люпі (Львів), Лешеку Слєдзюні (Мелець, Польща).

Буду також щиро вдячний усім, хто поділиться зі мною будь-якими відомостями про діячів і футболістів волинського міжвоєнного футболу, їхніми фотографіями чи іншими матеріалами. Ви можете знайти мене у «Facebook» (Serhiy Grudnyak) чи відправити лист на електронну пошту: sgrudnyak@gmail.com.

Пłaszczynna porozumienia

W dniach 1–4 czerwca 2017 r. w Ostródzie w województwie warmińsko-mazurskim odbył się VII Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych «Wschód Zachód – Łączy nas Polska». W czasie tego spotkania udało się nam porozmawiać z Dariuszem Piotrem Bonisławskim – prezesem Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

– **Udziela Pan wywiadu dla «Monitora Wołyńskiego», gazety finansowanej przez Fundację Wolność i Demokracja (WiD), która czerpie środki finansowe z tego samego źródła, co Wspólnota Polska (WP). Czy nie ma Pan wrażenia, że rozmawia Pan z «konkurencją»?**

– Odpowiem poważnie, choć pytanie jest żartobliwe. Założycielem WiD był obecny wiceminister obrony narodowej pan Michał Dworczyk, znam go osobiście wiele lat, razem pracowaliśmy w ramach WP. Lubimy się i szanujemy. Nie mam poczucia, iż to, że pomoc Polakom mieszkającym poza granicami kraju udzielana przez różne organizacje jest czymś złym. Dlatego też nie patrzę na inne organizacje w sposób nieprzyjazny, a Fundacji WiD życzę wszystkiego najlepszego na różnych polach aktywności.

– **Czy uchyli nam Pan rąbka tajemnicy, jak wyglądają relacje między organizacjami ubiegającymi się o państwowe środki? Czy wy konkurujecie, współpracujecie, czy może dzielicie między sobą zadania?**

– Do tej pory było tak, że każda organizacja przygotowywała swój program autorski i starała się otrzymać środki na jego sfinansowanie. Decyzja, komu je przyznać, zależała od instytucji dotującej (Senat, MSZ itp.) Ja uważam, że takie rozmowy powinny być prowadzone z naciskiem wcześniej (również między organizacjami). Dużo łatwiej byłoby nieść pomoc, jeśli miałyby ona charakter uporządkowany. Nie można zmuszać organizacji polonijnych do biegania od fundacji do fundacji i narażać na to, że czasami zwracają się do organizacji nieprzygotowanych w sposób merytoryczny do niesienia pomocy i w konsekwencji nie otrzymują tej pomocy wcale. Bywa też, że przypadkowo środki pomocowe kumulują się w jednym miejscu danego kraju czy świata, a w innych nie ma ich wcale. Sporo jest w tym względzie do zrobienia. WP jest otwarta na takie rozmowy. Jestem przekonany, że im większe uporządkowanie projektów pomocowych, tym większa byłaby korzyść dla Polonii i Polaków z zagranicy.

– **Panie Prezesie, to już jest VII Światowy Zjazd Nauczycieli. Co udało się osiągnąć dzięki ostatnim sześciu spotkaniom?**

– Z badań wynika, że udało nam się zbudować płaszczyznę porozumienia między organizacjami i jest to równie ważny cel jak samo przekazanie wiedzy merytorycznej. Przyjechały tu osoby, z różnych części świata (z Ameryki Północnej i Południowej, Europy Wschodniej i Zachodniej), które wielokrotnie się ze sobą spotykały, nawiązywały relacje i wymieniały doświadczeniami. Tu jest przepływ informacji, poczucie, że nie jesteśmy sami, a na nasze kłopoty znajdzie się jakaś rada. Obecna sytuacja jest lepsza ze względu na systematyczność, dawniej były również konferencje, fora oświatowe, na różne tematy, w różnych miejscach, w różnych środowiskach. Teraz, corocznie, jest konferencja (Zjazd), która rozpoczyna realizację rocznego wsparcia metodycznego. Można tu zobaczyć, co będziemy w danym roku robić i wybrać to, co będzie nam potrzebne. Z jednej strony to podbudowa teoretyczna, z drugiej zaś, to informacja, która potem dociera do różnych środowisk.

– **Jakie były cele konkretnie tego VII Zjazdu?**

– Próbowaliśmy pokazać, że każdy powinien mieć swoją tożsamość, a dwukulturowość i dwujęzyczność nie stanowi zagrożenia dla posiadania spójnej tożsamości, która jest czymś dobrym dla rozwoju człowieka. Chcieliśmy dać nauczycielom argumenty dla rodziców i środowisk, że nauka języka polskiego w warunkach brytyjskich, ukraińskich itp. nie jest niczym złym. Ta nauka jest nawet konieczna do tego, żeby każdy młody człowiek nie zadawał sobie potem pytania, «kim ja tak naprawdę jestem?» i «kim byli moi rodzice?». Oczywiście, można przeżyć dziesiątki lat nie zadając sobie takich pytań. My jednak staraliśmy

Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych „Wschód, Zachód - Łączy nas Polska”

OSTRÓDA 1 - 4 czerwca 2017 r.

się pokazać, że spójna i kompletna tożsamość w przypadku dzieci migrujących lub mieszkających za granicą, a pochodzących z rodzin polskich, to znajomość dwóch języków, a także wiedza o historii i kulturze dwóch krajów.

– **Czy zauważył Pan jakąś różnicę między nauczycielami z Zachodu i Wschodu, jeśli chodzi o ich potrzeby?**

– Myślę, że z różnych powodów można mówić o pewnych różnicach. Na Ukrainie notuje się eksplozję, jeśli chodzi o zainteresowanie polskością i językiem polskim. Czasami ma to coś wspólnego z szukaniem własnej tożsamości, czasami ma to podłoże czysto ekonomiczne. Powstają liczne szkoły, bardzo często mające charakter szkół językowych (tak jak w Polsce uczy się języka angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego itp.) Są też oczywiście szkoły, które pracują kompleksowo ucząc języka, ale też historii, kultury i tradycji, te drugie bardziej będą podobne do tych szkół, które funkcjonują na zachodzie, które starają się podtrzymywać polskość poprzez naukę języka, historii, kultury, a nie jedynie skupiać się na nauce języka, który ma służyć do komunikowania się w czasie przyjazdów na studia czy w celach ekonomicznych. Oczywiście z różnych powodów jedną i drugą formę popieramy. To jest bardzo ważne, żeby jak najwięcej osób na świecie mó-

Площина порозуміння

1–4 червня 2017 р. в Оструді Вармінсько-Мазурського воєводства відбувся VII Світовий з'їзд полонійних учителів «Схід, Захід – єднає нас Польща». Під час цієї зустрічі нам вдалося порозмовляти з Даріушем-Пьотром Боніславським – головою товариства «Спільнота польська».

дити раніше, зокрема й між організаціями. Допомогу було б набагато легше надавати, якби вона мала впорядкований характер. Не можна змушувати полонійні організації бігати від фундації до фундації й спричиняти ситуацію, коли вони в результаті звертаються до організацій, невідповідних відповідним чином до надання такої допомоги, і, як наслідок, взагалі не отримують цієї допомоги. Часто також стається так, що кошти зосереджуються в одному місці країни чи світу, а в інших їх немає зовсім. У цій площині ми маємо ще багато чого зробити. СП відкрита до таких розмов. Я переконаний, чим краще впорядковуватимуть проекти допомоги, тим більшу користь вони матимуть для Полонії та поляків за кордоном.

– **Пане голову, це вже VII Світовий з'їзд полонійних учителів. Чого вдалося досягти завдяки попереднім зустрічам?**

– Проведений нами аналіз свідчить про те, що нам вдалося побудувати площину порозуміння між організаціями. Це так само важливо, як і передавати знання. Сюди приїхали особи з різних частин світу (з Північної й Південної Америки, Східної та Західної Європи), які багато разів зустрічалися одне з одним, налагоджували контакти, обмінювалися досвідом. Тут ми ділимося інформацією, усвідомлюємо, що ми не самотні й завжди отримуємо якусь пораду, яка допоможе вирішити наші проблеми. Сьогодні ситуація виглядає краще з огляду на систематичність. Колись також відбувалися конференції та освітні форуми на різні теми, в різних місцях, за участю представників різних середовищ. Тепер щороку відбувається з'їзд, із якого розпочинається реалізація річної допомоги. Можна тут дізнатися, що ми будемо в цьому році робити, вибрати те, що буде нам потрібно. З одного боку, це теоретична основа, з іншого, це інформація, яка потім потрапляє до різних середовищ.

– **Яка мета цьогорічного з'їзду?**

– Ми намагалися показати, що кожен повинен мати свою ідентичність, і що двокультурність чи двомовність не становить загрози для цілісної ідентичності, котра позитивно впливає на розвиток людини. Ми хотіли дати вчителям аргументи для батьків і середовищ стосовно того, що вивчення польської мови в британських, українських чи інших умовах не є чимось поганим. Вивчати мову навіть потрібно для того, щоб кожна молода людина не ставила собі потім запитання: «Хто я?» і «Ким були мої батьки?» Звичайно, можна прожити багато років і не ставити собі таких запитань. Ми намагалися показати, що цілісна ідентичність, якщо мова йде про дітей із польських родин, які мігрують або живуть за кордоном, – це, знання двох мов, а також історії та культури двох країн.

– **Чи Ви помітили якусь різницю між потребами вчителів із Заходу і Сходу?**

– Думаю, що з різних причин можна говорити про певні відмінності. В Україні нині помітне зростання зацікавленості польською культурою та мовою. Інколи це пов'язано з пошуком власної ідентичності, а часом в основі лежать економічні чинники. Відкривається багато мовних шкіл, у яких так, як і в Польщі, вивчають англійську, французьку, іспанську чи інші мови. Є, звичайно, школи, які підходять комплексно, навчаючи мови, історії, культури та традицій. Школи другого типу більше схожі на ті, що функціонують на Заході. Вони намагаються підтримувати польські традиції, навчаючи мови, історії, культури. Тобто вони не зосереджуються лише на вивченні мови, яка допомагає спілкуватися чи навчатися, чи потрібна, щоб вести бізнес. Звичайно, з різних причин ми підтримуємо і одну, й другу форми. Дуже важливо, щоб якнайбільше осіб у світі говорили польською, щоб якнайбільше людей знали, що в Польщі є цікавого. Щоб зайняти-

– **Пане голову, Ви даєте інтерв'ю «Волинському монітору», газеті, яку фінансує фундація «Свобода і демократія» (Сід). Ця організація отримує кошти з того самого джерела, що й «Спільнота польська» (СП). Чи у Вас не складається враження, що Ви розмовляєте з «конкурентами»?**

– Відповім серйозно, хоч запитання й жартирливе. Засновником Сід був теперішній віце-міністр із питань національної оборони Міхал Дворчик. Я знаю його особисто багато років. Ми разом працювали в СП і поважаємо одне одного. Я не думаю, що те, що допомогу полякам за кордоном надають через різні організації, це погано. Тому також не ставлюся до інших організацій неприємно. А Сіду бажаю всього найкращого в різних сферах активності.

– **Чи Ви відкриєте нам таємницю того, як виглядають стосунки між організаціями, які отримують державні кошти? Ви між собою конкуруєте чи співпрацюєте? Чи ділите проекти, на які видаватимуть кошти?**

– До сьогодні було так, що кожна організація готувала свою авторську програму й намагалася отримати кошти для її фінансування. Рішення, кому надати гроші, залежало від інституції, що виділяла цю дотацію (Сенат, МЗС і т. д.). Я вважаю, що такі розмови мають прово-

wiło po polsku, żeby jak najwięcej osób wiedziało, co jest w Polsce dobrego. Żeby wejść nieco głębiej w specyfikę i metodykę nauczania będziemy organizowali konferencje bardziej sprofilowane i tak w Budapeszcie odbędzie się jesienią konferencja dla nauczycieli z Europy Zachodniej, a w nieustalonym jeszcze miejscu planujemy «wschodni kongres edukacyjny». Dodatkowo proponujemy cały szereg kursów warsztatów i szkoleń, z których każdy może wybrać temat, który najbardziej mu pasuje. Szczegóły znaleźć można na naszych stronach internetowych, m.in. www.odnswp.pl

– Czy jest planowane założenie Lokalnego Ośrodka Metodycznego na Wołyniu?

– Zapraszamy do współpracy w ramach Akademii Liderów Polonijnych osoby, które «czują» nasz projekt i chciałyby się w nim realizować. Mogą przyjechać i być uczestnikami Akademii i różnego rodzaju form szkolenia i sprawdzania tego czy mają wystarczające predyspozycje, wiedzę i umiejętności. Jest to w naszym przekonaniu dobra droga, bo nic nie pomoże w rozwoju

sieci ośrodków metodycznych, jeśli nie ma odpowiedniego człowieka i zainteresowania. Jeżeli na Wołyniu będzie zainteresowanie środowiska i potrzeba takiego ośrodka, jeżeli będzie człowiek, którego można przygotować, to nasza odpowiedź będzie bardzo pozytywna. Zapraszamy.

– Co czuje Gospodarz spotkania, który zamknie jutro drzwi za 133 gośćmi z całego świata? Czy czuje Pan ulgę (uff!), nareszcie pojechali) czy raczej ma poczucie «dobrze wykonanej roboty»?

– Poczucie satysfakcji zawsze występuje jako wtórne do poczucia, że trzeba osiąść i przeanalizować wyniki oraz wszystko to, co się wydarzyło. Trzeba zastanowić się, co można na przyszłość zrobić lepiej, co można udoskonalić. Ulgą będzie radość również, ale temu wszystkiemu zawsze towarzyszy refleksja, jak poprowadzić kolejne zjazdy w sposób satysfakcjonujący dla osób, które tutaj przyjeżdżają.

Rozmawiali Ewa MAŃKOWSKA i Marjana JAKOBCZUK, Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury

się bardziej specyfikoju ta metodikoju nauczання, ми організовуватимемо спеціалізовані конференції, наприклад восени в Будапешті відбудеться конференція для вчителів із Західної Європи. Плануємо також провести східний освітній конгрес, запропонуємо низку курсів і семінарів, із котрих кожен зможе вибрати тему для себе. Деталі можна знайти на наших сайтах, зокрема на сторінці: www.odnswp.pl.

– Чи плануєте заснувати на Волині Локальний методичний осередок?

– Запрошуємо до співпраці у рамках Академії полонійних лідерів усіх, хто підтримує наш проект і хоче реалізувати себе в ньому. Можна прийти і стати учасником академії та різних тренінгів, а також перевірити рівень підготовки, знання та вміння. На нашу думку, це добрий спосіб, бо ніщо не допоможе розвивати мережу методичних осередків, якщо не має відповідної людини та зацікавленості. Якщо на Волині буде зацікавлення цим і потреба в такому осередку, якщо знайдеться людина, яку можна підготува-

ти, наша відповідь буде позитивною. Запрошуємо.

– Що Ви відчуваєте як господар цього заходу, який завтра зачинить двері за 133 гостями зі всього світу? Чи відчуєте полегшення (уф, наreszті поїхали) чи задоволення від добре виконаної роботи?

– Відчуття задоволення завжди для мене вторинне відносно розуміння, що потрібно сісти та проаналізувати результати й усе, що відбулося, задуматися над тим, що в майбутньому можна зробити краще, що можна вдосконалити. Полегшення, звичайно, буде, радість також. Але я завжди думаю про те, що буде далі та як провести наступні з'їзди так, аби вони стали в нагоді особам, які на них приїжджають.

Розмовляли Ева МАНЬКОВСЬКА і Мар'яна ЯКОБЧУК, Українсько-польський союз імені Томаша Падури

Informacja wołyńska
Волинська інформація

У Маневицькому районі на Волині протягом трьох днів проходили військові навчання загонів територіальної оборони.

•••••

W rejonie maniewickim na Wołyniu przez trzy dni odbywały się ćwiczenia jednostek obrony terytorialnej.

Волинська бригада швидкої допомоги виборолала третє місце у змаганнях «Медичні ралі – 2017», у яких брали участь команди з України, Литви та Казахстану.

•••••

Wołyńska brygada pogotowia ratunkowego zajęła trzecie miejsce w medycznym zlocie, w którym uczestniczyły zespoły z Ukrainy, Litwy i Kazachstanu.

У Луцьку відновлять закинтий стадіон в одному з мікрорайонів міста.

•••••

W Łucku zostanie odnowione zaniedbane boisko w jednej z dzielnic miasta.

Села Кладнів та Октавін у Володимир-Волинському районі залишилися без жителів.

•••••

Wsie Kładniów i Oktawin w rejonie włodzimierskim zostały wyludnione – nie zamieszkuje je obecnie żadna osoba.

Волиняни долучилися до всеукраїнського автопробігу «Микола Запорожець» на підтримку спрощення процедури розмитнення авто на іноземній реєстрації.

•••••

Mieszkańcy Wołynia wzięli udział w rajdzie samochodowym «Mykoła Zaporozec», którego uczestnicy wymagali uproszczenia procedury oclenia samochodów zarejestrowanych zagranicą.

У Ковельському районі робітники поштукатурили пам'ятник на могилі солдата Австро-Угорського війська, який загинув у 1916 р., таким чином вони приховали під шаром цементу частину написів.

•••••

W rejonie kowelskim robotnicy otynkowali pomnik na grobie oficera Armii Austro-Węgier, który zginął w 1916 r. W ten sposób ukryli część napisów pod warstwą cementu.

Навчальні візити до Гдині

«Центр співпраці молоді» разом із міською радою Гдині продовжує реалізовувати проект «Навчальні візити до Гдині», в рамках якого молодь із Білорусі, Молдови та України може здійснити двотижневу навчальну поїздку до міста.

- Навчальні візити – це можливість:
- побувати в Польщі;
 - дізнатися більше про адміністративну та освітню системи Польщі;
 - по-новому поглянути на уряд, бізнес, ЗМІ;
 - відвідати державні та громадські організації;
 - ознайомитися з досвідом практичної діяльності польських установ;
 - поринути в польську культуру та історію.
- Потенційні учасники повинні відповідати наступним формальним вимогам:
- бути громадянами України, Білорусі чи Молдови;
 - вільно володіти російською мовою;
 - мати повні 18 років.

- У рамках проекту учасникам забезпечують:
- повернення коштів на проїзд до Гдині й назад;
 - проживання в гуртожитку;
 - харчування;
 - витрати на міський транспорт і програмні заходи;
 - допомогу в отриманні шенгенської візи.
- Відправка заявки на участь у навчальних візитах безкоштовна.
- У 2017 р. заплановані навчальні візити на:
- 2–13 жовтня;
 - 13–24 листопада.

Заявки прийматимуть до **18 червня 2017 р.**

Охочим взяти участь в одному з осінніх навчальних візитів необхідно заповнити анкету, доступну тут: <http://cwm.org.pl/edukacja-obywatelska/451>. На цьому ж сайті можна знайти детальнішу інформацію про програму.

Результати відбору опублікують на початку серпня на сторінці: <https://www.facebook.com/pages/Study-Visits-in-Gdynia/139859617041>

Електронна адреса організаторів: studyvisits@cwm.org.pl

ВМ

Szanowny Jubilat Stanisław Rudak

Moc życzeń szczęścia i pomyślności, zdrowia i pogody ducha na co dzień oraz spełnienia wszystkich marzeń składają koledzy ze Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Ewy Felińskiej

Stosunki polsko-rówieńskie: Na granicy (prawa)

Рівненсько-польські відносини: На границі (права)

Na 37 urodziny postanowiłam sobie kupić samochód. Przynajmniej nikt już nie będzie mi ustępować miejsca w marszrutce, a który to element ukraińskiej kultury «ma swoje plusy dodatnie i ujemne», jak rzekł Lech Wałęsa.

Pamiętam, że pierwsze moje marzenie samochodowe nie spełniło się, kiedy zapra- gnęłam mieć odnowioną wołyniankę, jakiej już się nie produkuje, a stare przerabia się na old-schoolowe jeepy. Spotkałam się wtedy ze zdecydowaną reakcją swoich przyjaciół z Ukrainy – z ironią połączoną ze współczuciem. Jak można mieć wołyniankę?

Temat powrócił niedawno z powodu mojego zniecierpliwienia marszrutkami i odkąd wszyscy mnie pytają z oburzeniem: «Dlaczego ja, Polka, nie mam swojego samochodu z Polski bez oclenia?» (Albowiem oclenie na ukraińskiej granicy kosztuje tyle, co samo auto albo i więcej.) No i wszystkim oczywiście wydaje się to proste.

Jako Polka mogę mieć na Ukrainie swój samochód wwieziony z Polski bez oclenia na kilku z pozoru jasnych zasadach. Raz na rok np. muszę go zabrać do Polski. Ponieważ rodzice dali mi lanoska (staruszek, ale nikt nim nigdy prawie nie jeździł) – postanowiłam zabrać go na próbę do Równego! Tutaj zaczęły się schody. No dobra – mogę zabrać lanoska, ale przy bardziej wnikliwym studiowaniu rozporządzeń okazało się, że muszę być jego właścicielem rok przed tym, jak nabyłam pozwolenie na pobyt stały na Ukrainie. Pierwsza próba okazała się nieudana, bo właścicielem byłam tylko 11 miesięcy... Trudno. Porzuciłam myśl o lanosku tak, jak kiedyś o wołyniance. Chociaż szkoda mi go było –na początek by wystarczył.

Po postanowiłam zatem, jak przeciętny Polak, kupić sobie coś przeciętnego za 12–13 tys. złotych i na nowo zacząć pisać swoją «samochodową historię». Niestety. Okazało się, że w świetle prawa nieoclonym samochodem mogę jeździć po Ukrainie najwyżej przez 10 dni. A co jeśli np. przyjadę z Polski na wycieczkę do Równego na 11 dni? Według jednego z wielu rozporządzeń – powinnam zapłacić wówczas kaucję zwrotną w wysokości cla. Jeśli przekroczyć termin – kaucja nie zostanie mi zwrócona. Samochód wart 12–13 tys. złotych wyniosłby mnie z ocieniem około 26 tys.: 20 % wartości – vat, 10 % wartości – clo, akcyza – zależy od objętości silnika i 4 % na fundusz emerytalny. Wszystkie opłaty to jakieś dodatkowo 40 % wartości samochodu.

Kurs na Europę przyniósł jednak ludowi «złagodzenie przepisów o wwiezieniu środków transportu» i «obniżenie akcyzy». Jak się okazało, do końca 2018 r. mogę przywieźć samochód typu Euro 5 (ma około 5 lat, określony rodzaj silnika, przyjazny dla środowiska itp.). Trudno, dam 35 tys. (bo tyle kosztuje Euro 5 w Polsce), ale będę mieć spokój. Policzyłam pieniądze. Konkretna część moich oszczędności poszłaby na samochód? Rządka sprawa wśród Polaków klasy średniej, którym z reguły wystarczy prosty samochód za 12 tys.

Przeanalizowałam sytuację ze wszech stron. Znalazłam cierpliwie usprawiedliwienie dla wydania 35 kawałków na samochód, który inwestycją oczywiście nie będzie: chcesz jeździć ukraińskimi drogami samochodem z zagranicy – płac podatki (powyższe 40 %) albo uczciwie (słowo użyte bez ironii) kup z ukraińskiego salonu samochodowego. Obywatelskie poczucie lojalności wobec państwa, które przyjęło mnie pod swój dach podpowiedziało mi, że powinnam lojalnie zapłacić. Powoli zaczęłam żegnać się w myślach z 30 tys. złotych na swoim koncie, pozwalając im w wyobraźni zmienić się w konkretną furę, w której nawet w swoich kaloszach będę wyglądać elegancko. W chwilach zwątpienia widziałam w fantazjach jak moje 30 tys. złotych uderza w inny samochód za 60 tys. złotych. Albo pijane 60 tys. złotych uderza w moje skromne wówczas 30 tys. złotych i łącznie 90 tys. złotych odpływa w odmę-

tach równie niejasnych międzynarodowych zasad ubezpieczeń samochodowych...

Ostatecznie postawiłam na auto typu Euro 5 i zawęziłam poszukiwania w polskich autokomisach. Moj mąż Ukrainiec długo nie mógł wytłumaczyć mojemu tacie Polakowi, zawilości rozporządzeniowo-przepisowych związanych z przewiezieniem samochodu przez ukraińską granicę. Rozmawiali jak głuchy ze ślepym. Moj tato – człowiek, który przeżył komunizm i kapitalizm, widział i słyszał wiele. Moj mąż – aktywista społeczny – też nie mało. Po kilku dniach poszukiwań znaleźliśmy solidne auto marki Renault Koleos za 36 tys. złotych – «skóra, fura i komóra», jak mawiają specjaliści. Za tyle kasy byle czego nie kupisz. Automatyczna skrzynia biegów, skórzane fotele (!), 7 głośników i subwofer (cokolwiek to znaczy). Ostatnie przejrzenie rozporządzeń. Akcyza niby mniejsza ale... reszta po staremu: 20 % vat, 10% clo, 4 % fundusz emerytalny! W sumie Euro 5 za 36 tys. złotych – wyniesie z opłatami 49 tys. złotych.

Dobrze. Kolejna próba – podobno można przywieźć samochód «na firmę». Takich po Równem jeździ już sporo. Mają tablice polskie albo litewskie. Schemat niby jest prosty: ktoś rejestruje firmę w Polsce czy na Litwie. Firma rejestruje sobie samochody, które potem oddaje do użytku «swoim przedstawicielom» na Ukrainie. Na szczęście moja siostra ma prywatny gabinet logopedyczny w Bolesławcu. Obwieściłam jej, że kupię jej firmie samochód! Ciężko to było wyjaśnić. Ale oczywiście zgodziła się bez problemu! Zadowolona wróciłam znowu do poszukiwań czegoś za 12–13 tys. złotych. Już-już prawie wybrałam srebrnego peugeota 307. Rozsiałam się za kierownicą w autokomisie! Idealny. Z 2009 r. W dobrym stanie. Po co lepszy na wyjazdy do pracy, kiedy pada deszcz, czy po zakupy? Na wszelki wypadek upewniłam się po raz kolejny czy wszystko będzie zgodne z prawem. Dzwonię do prawnika. Słyszę: «Kup na firmę, ale wiesz, jak to jest... Może być tak, że w razie wątpliwości przy rutynowej kontroli każą Ci zapłacić 200 euro mandatu, samochód odholują na parking policyjny, a sąd będzie się ciągnął miesiącami... Zanim sprawa się wyjaśni, nawet na Twoją korzyść, to samochód straci na wartości, a ty będziesz przez ten czas jeździć marszrutkami».

Chodzi o to, żeby zapłacić podatki i kupić samochód na Ukrainie. Chodzi też o to, że ukraińskie prawodawstwo przeczy międzynarodowym umowom. Podejrzewam o sobiście, że chodzi też o dezinformację i kontrolowany bałagan, żeby prosty człowiek zagubiony w gąszczu przepisów i nakazów, i rozporządzeń nie mógł tak po prostu bezkarnie pojeździć swoim samochodem. Chodzi o to, że muszę kombinować i mieć nadzieję, że mnie nie złapią. Ten element niedopowiedzenia i niejasności sprawia, że już teraz czuję się jednocześnie oszustem i oszukana.

Ostatnio zakupiłam wreszcie środek transportu. Uniknęłam VAT i akcyzy. Pojazd odpowiada Euro 5 i jest nieszkodliwy dla środowiska. Zapłaciłam 2200... hrywien. Kupiłam sobie hulajnogę. Jeżdżę na niej codziennie do pracy.

Ewa MAŃKOWSKA,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury

Na 37 років вирішила я собі купити автомобіль. Принаймні, ніхто не буде поступатися мені місцем у маршрутці, а цей елемент української культури «має свої плюси додатні і від'ємні», як сказав Лех Валенса.

Пам'ятаю, що моя перша автомобільна мрія не збулася, коли я забажала мати від- реставровану «Волинянку», яку вже не ви- готовляють, а переробляються на старі ол- дкульні джипи. Тоді я зіткнулася із рішучою реакцією своїх друзів з України – з іронією навпіл зі співчуттям. Як можна мати «Волинян- ку»?

Ця тема постала переді мною недавно че- рез те, що мені остогиділи маршрутки, і те, що всі мене з обуренням запитують: «Чому я, полька, не маю свого автомобіля, з Поль- щі, без розмитнення?» (Адже розмитнення на українському кордоні коштує стільки ж, як сам автомобіль або й більше). Ну, і всім, звісно, це здається очевидним.

Те, що я, як полька, можу мати в Україні свій автомобіль, ввезений із Польщі без роз- митнення, спирається на кілька на перший погляд зрозумілих правил. Раз на рік, на- приклад, я повинна його відвезити до Польщі. Оскільки батьки дали мені «Ланоса» (старень- кий, але ніхто ним майже не їздив), я виріши- ла, заради експерименту, взяти його до Рів- ного. Далі стало все веселіше. Ну добре, я можу взяти «ланоска», але при ретельнішому штудіюванні наказів виявилось, що я повинна бути його власницею протягом року до того, як отримала дозвіл на постійне перебування в Україні. Перша спроба виявилася невдалою, бо власницею я була всього 11 місяців... Ну що ж, покинула думку про «Ланоса», як колись про «Волинянку». Хоча мені було його шкода – на перший час він мене влаштував.

Тож я вирішила, як середньостатистич- ний поляк, придбати собі щось середньо- статистичне за 12–13 тис. злотих і наново почати писати свою «автомобільну істо- рію». На жаль, виявилось, що згідно із зако- надавством розмитненням автомобілем я можу їздити Україною не більше 10 днів. А що, коли я, наприклад, приїду з Польщі на екскурсію до Рівного на 11 днів? Відповідно до одного з ба- гатьох наказів я повинна в такому випадку за- платити заставу розміру мита. Якщо перевищу термін, заставу мені не повернуть. Автомобіль вартістю 12–13 тис. злотих коштував би мені з розмитненням близько 26 тис.: 20 % вартості – ПДВ, 10 % вартості – мито, акциз – залежно від об'єму двигуна і 4 % – у пенсійний фонд. Всі оплати – це якісь додаткові 40 % вартості автомобіля.

Курс на Європу приніс, однак, народу «пом'якшення приписів про ввезення тран- спортних засобів» і «зниження акцизу». Як ви- явилось, до кінця 2018 р. я можу ввезти авто- мобіль типу «Euro 5» (повинен мати близько 5 років, певний вид двигуна, який не за- бруднює навколишнього середовища, і т. п.). Складно, дам 35 тис. (саме стільки коштує «Euro 5» у Польщі), але матиму спокій. Пора- хувала гроші. Конкретна частина моїх заоща- джень пішла б на авто. Рідкісна справа серед поляків середнього класу, котрим, як прави- ло, вистачає простого автомобіля за 12 тис.

Проаналізувала ситуацію з усіх сторін. Тер- пеливо знайшла привід витратити 35 штук на автомобіль, який, звісно, не буде ніякою інвестицією: хочеш їздити українськими до- рогами автівкою з-за кордону – плати подат- ки (більше 40 %) або порядно (слово вжито без іронії) купи її в українському автосалоні. Громадянське почуття лояльності до держа- ви, яка прийняла мене під свій дах, підказало мені, що я повинна лояльно заплатити. По- волі я подумки почала прощатися з 30 тис. злотих на своєму рахунку, дозволяючи їм в уяві перетворитися на конкретну тачку, в якій

я навіть у калошах виглядатиму елегантно. У хвилини сумнівів я бачила у фантазіях, як мої 30 тис. злотих в'їжджають в інших автомобіль за 60 тис. злотих. Або п'яних 60 тис. злотих ге- пають у мої скромні тоді 30 тис. злотих і разом 90 тис. злотих гинуть у пучинах таких самих каламутних міжнародних принципів автомо- більного страхування...

Врешті я зробила ставку на авто типу «Euro 5» і звузила коло пошуків у поль- ських автокомісіонках. Мій чоловік-ук- раїнець довго не міг пояснити моєму тато- ві-поляку наказово-приписової плутанини, пов'язаної з перевезенням автомобіля через український кордон. Розмовляли як глухий зі сліпим. Мій тато – людина, що пережила кому- нізм і капіталізм, яка бачила і чула багато. Мій чоловік – громадський активіст – теж немало. Через кілька днів пошуків ми знайшли при- стойне авто марки «Renault Koleos» за 36 тис. злотих – «салон, музон і телефон», як говорять спеціалісти. За такі бабки непотребу не купиш. Автоматична коробка передач, шкіряні кріс- ла (!), 7 динаміків і сабвуфер (що б це не озна- чало). Останній перегляд наказів. Акциз ніби менший, але решта по-старому: 20 % – ПДВ, 10 % – мито, 4 % – пенсійний фонд. Всього «Euro 5» за 36 тис. злотих коштуватиме з усіма оплатами 49 тис. злотих.

Добре. Наступна спроба – схоже, можна ввезти автомобіль «на фірму». Таких Рів- ним їздить вже чимало. В них польські або литовські номери. Схема ніби проста: хтось реєструє фірму в Польщі або в Литві. Фірма реєструє на себе автомобілі, які потім віддає у користування «своїм представникам» в Украї- ні. На щастя, моя сестра має приватний лого- педичний кабінет у Боlessлавці. Я повідомила їй, що куплю її фірмі автомобіль! Важко було це їй пояснити. Але, звісно, вона погодилася без проблем! Задоволена, я знов повернулася до пошуків чогось за 12–13 тис. злотих. Май- же-майже вибрала сріблястого «Пежо 307». Розсілася собі за кермом в автокомісійному! Ідеальний. 2009 року випуску. В доброму ста- ні. Та й навіщо краший для поїздок на роботу, коли падає дощ, чи по закупи? Про всяк ви- падок вчергове перепитала, чи все буде за законом. Телефоную до юриста. Чую: «Купуй на фірму, але сама знаєш, як то є... Може бути так, що в разі сумнівів чи звичайного огляду скажуть тобі заплатити 200 євро штрафу, авто- мобіль відтягнуть на штрафмайданчик, а суд тягтиметься місяцями... Поки справа про- ясниться, навіть на твою користь, автомобіль втратить у ціні, а ти в цей час їздитимеш марш- рутками».

Ідеться про те, щоби заплатити податки і купити автомобіль в Україні. Зрозуміло також і те, що українське законодавство суперечить міжнародним договорам. Особито я під- озрюю, що йдеться про дезінформацію і конт- рольований бардак, щоби проста людина, за- блукавши в хащі приписів і наказів, не могла просто так безкарно поїздити власним авто- мобілем. Ідеться про те, що я мушу комбіну- вати і надіятися на те, що мене не зловлять. Цей елемент недововок і неясності діє так, що вже зараз я почувуюся одночасно ошуканкою й ошуканою.

Нещодавно врешті купила собі транспорт- ний засіб. Оминула і ПДВ, і акциз. Транспорт- ний засіб відповідає стандарту «Euro 5» і не шкодить навколишньому середовищу. За- платила 2200... гривень. Купила собі самокат. І їджу ним щодня на роботу.

Ева МАНЬКОВСЬКА,
Українсько-польський союз імені Томаша Падурі

Заромniany park w Równem

Споśród wielu zapomnianych miejsc w Równem warto odnowić wiedzę o byłym Parku Grabnik – części miasta, związanej z dawnymi właścicielami Równego – rodziną Lubomirskich, w okresie międzywojennym – Parkiem Miejskim im. Prezydenta Ignacego Mościckiego.

Dzisiaj w pobliżu tego miejsca znajduje się Pałac Dzieci i Młodzieży, Szkoła Muzyczna nr 2 i Szkoła nr 10. W parku często podczas zajęć z wychowania fizycznego biegają studenci położonego w sąsiedztwie Rówieńskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego. Odbývają się tu również plenery uczniów Szkoły Plastycznej. To znaczy, że młodzież często korzysta z tego miejsca rekreacji, jednak nikt prawie nic nie wie o przeszłości Grabnika, o pochodzeniu tej nazwy i losie tego miejsca. Na terenie zaniedbanego dzisiaj Parku Grabnik nie ma żadnych tablic informacyjnych, co nie sprzyja ocaleniu od zapomnienia jego historii.

Legenda mówi, że właściciel miasta książę Stanisław Lubomirski lubił polowania, ale skarżył się, że w Równem nie ma dużego lasu, gdzie można byłoby polować. Kiedy książę opuścił miasto, rolnicy posadzili drzewa grabu z pobliskich dzielnic w ciągu jednej nocy, żeby Lubomirski mógł polować. Właśnie ze względu na założony w XVIII w. grabowy gaj, to miejsce nazwano Grabnik.

Na początku XIX w., kiedy Równem zaczęło się rozwijać na wschodnich przedmieściach, urzędnicy oddali część lasu pod cmentarz, który zachował nazwę Grabnik.

Budownictwo wokół Grabnika rozwijało się pod koniec lat 20–30-tych XX w. W tej części miasta osiedlali się głównie polscy koloniści, wojskowi albo urzędnicy. Nawet teraz wokół Grabnika można zobaczyć oryginalną architekturę z tamtych czasów. Grabnik był obszarem miasta, gdzie na etapie projektowania przewidziany już był system wodny. Stwarzano więc tam komfortową przestrzeń do życia. Dlatego w grabowym gaju powstawały prywatne i publiczne budynki, natomiast leśne ścieżki przekształcały się w nowe ulice.

Działka z lasem była własnością Lubomirskich, jednak ludność miasta chciała stworzyć w tym miejscu park miejski. Jak donosiła miejscowa prasa («Wiadomości Wołyńskie») część Magistratu i Rady Miasta z niewiadomych powodów nie chciała przyłączać do miasta pięknego obszaru Grabnika.

Mimo to w 1929 r. park został zaprojektowany, ale dla jego realizacji nie wystarczyło środków. Dopiero w maju 1933 r., po tym jak Rada Miasta kupiła tę ziemię od księcia Lubomirskiego, rozpoczęło się urządzenie parku na powierzchni 4 ha. W gazecie «Wołyń» wspomniano wówczas, że posadzono tu 1700 drzew. Pierwsze drzewo zasadził inicjator utworzenia parku, przewodniczący Rady Miasta Tadeusz Szempliński. Park został nazwany imieniem polskiego prezydenta Ignacego Mościckiego.

W latach pięćdziesiątych tamtego stulecia patronem parku został Nikita Chruszczow. Funkcjonowało tu kino letnie «Komsomolec», a także mała scena do występów publicznych oraz podest taneczny. Te części parku były czynne do lat siedemdziesiątych XX wieku, później zostały zaniedbane.

Od końca lat 70-tych spaceru w parku stały się niebezpieczne. Z tego powodu władze lokalne podjęły decyzję o wycięciu w nim drzewostanu. O minionym pięknie zapomnianego parku przypominają dzisiaj dwa stuletnie modrzewie, wiąz, kilka wiekowych lip, klony, dęby i graby.

Witalij LEŚNIAK,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury
Na zdjęciach: Otwarcie Miejskiego Parku im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Równem, 1933 r., (źródło: <http://rivneinfo.com/>); Wejście do Parku Miejskiego im. Prezydenta Ignacego Mościckiego (źródło: [media.ogo.ua.](http://media.ogo.ua/)).

Забутий парк у Рівному

Серед багатьох забутих місць у Рівному варто відновити пам'ять про ту частину міста, яка пов'язана з його колишніми власниками – родиною Любомирських. Йдеться про парк Грабник, який у міжвоєнний період був міським парком імені президента Ігнація Мосціцького.

Сьогодні поряд із цим місцем знаходяться Палац дітей та молоді, музична школа № 2 та школа № 10. У парку часто під час занять із фізкультури бігають студенти розміщеного поблизу Рівненського державного гуманітарного університету. Сюди на заняття просто неба приходять також студенти художньої школи. Молодь часто використовує цей рекреаційний простір, але майже нічого не знає про минуле Грабника, про походження назви й долю цього місця. Не сприяє порятунку від забуття історії занедбаного сьогодні парку й відсутність його на території жодних інформаційних щитів.

Згідно з легендою, власник міста, князь Станіслав Любомирський, любив полювання, але скаржився, що в Рівному немає великого лісу. Коли князь поїхав із міста, селяни протягом однієї ночі висадили граби, привезені з довколишніх районів, щоб Любомирський міг полювати. Саме через закладений у XVIII ст. grabовий гай це місце називається Грабник.

На початку XIX ст., коли місто почало розвиватися на східних окраїнах, міська влада віддала частину лісу під кладовище, яке зберегло назву Грабник.

Будівництво навколо Грабника розвивалося наприкінці 20-х та у 30-ті рр. XX ст. У цій частині міста селилися переважно польські колоністи, військові та чиновники. Навіть тепер навколо Грабника можна побачити оригінальну архітектуру тих часів. Грабник був районом міста, де на етапі проектування вжи передбачили систему водопостачання. Таким чином там створювали комфортні умови для проживання. Саме тому в grabовому гаю споруджували приватні та громадські будівлі, а лісові стежки перетворили на нові вулиці.

Ділянка лісу була власністю Любомирських, але громадськість хотіла створити тут міський парк. Як повідомляла місцева преса, зокрема «Wiadomości Wołyńskie» («Волинські відомості»), частина магистрату та міської ради з невідомих причин не хотіла приєднати Грабник до міста.

У 1929 р. все ж з'явився проект парку, але для його реалізації забракло коштів. Тільки в травні 1933 р., після того, як міська рада викупила цю землю у князя Любомирського, почали закладати парк площею 4 га. Як писала тоді газета «Волинь», тут посадили 1700 дерев. Перше дерево висадив ініціатор створення парку, голова міської ради Тадеуш Шемплінський. Парк назвали на честь президента Польщі Ігнація Мосціцького.

У 50-х рр. минулого століття парк носив ім'я Микити Хрущова. Тут працював літній кінотеатр «Комсомолець», були невелика сцена для публічних виступів і танцювальна площадка. Ці частини парку відкрили до 70-х рр. XX ст., а пізніше їх занедбали.

Із кінця 70-х рр. гуляти парком стало небезпечно. Через це місцева влада вирішила очистити його. Про красу колишнього парку сьогодні нагадують дві столітні модрина, в'яз, кілька вікових лип та розташовані поблизу клени, липи, дуби і граби.

Віталій ЛЕСНЯК,
Українсько-польський союз імені Томаша Падурі
На фото: відкриття міського парку імені президента Ігнація Мосціцького, 1933 р. (джерело: <http://rivneinfo.com/>);
вхід у парк імені президента Ігнація Мосціцького (джерело: [media.ogo.ua.](http://media.ogo.ua/)).

Преміст моту в Рóвнем в окресі міжвоєнним

Модна індустрія в міжвоєнному Рівному

Гдыві чоловік з окресу міжвоєнного, киди то Рóвне знаходило сі в ІІ Рзчипосполітєй, појавілі сі на улїах współczesnego miasta, z pewnością zwróciłby naszą uwagę stylowym ubiorem.

Якби стильна людина з міжвоєнного періоду, коли Рівне входило до Другої Речі Посполитої, з'явилася на наших сучасних вулицях, ми би напевно звернули увагу на її модернову зовнішність.

Преміст зв'язаний з модою в окресі міжвоєнним на Волині, а злášа злášа в Рóвнем, улегалъ шьбким і радькалным змїаном, odtwarzając tendencje zachodnie. Przybycie do Równego nowych fachowców po przyłączeniu miasta do Polski, możliwość bywania za granicą oraz dostęp do europejskich towarów zmieniły styl jego mieszkańców. Wówcześnie zaczęto otwierać sklepy z gotowymi ubraniami, tkaninami, akcesoriami i maszynami do szycia, sklepy z futrami, modne studia i zakłady krawieckie tudzież sklepy obuwnicze.

Rejestrację państwową miejskich zakładów handlowych i towarowych przeprowadzał Rówieński Sąd Okręgowy. Tak więc w dokumentach Sądu z lat 1924–1939, znajdujących się na przechowaniu w Archiwum Państwowym Obwodu Rówieńskiego, jest zaznaczona następująca liczba działających w obrębie województwa wołyńskiego zakładów handlowych: sklepów z gotowym ubraniem – 64, obuwniczych – 88, artykułów skórzanых – 138, galanterii – 258, towarów kolonialnych (artykułów importowanych) – 368, sklepów oraz magazynów manufaktur – 201.

Właściciele sklepów okresu II Rzeczypospolitej uzyskiwali licencje roczne zezwalające na prowadzenie handlu artykułami określonej grupy przemysłowej. Dla większej wygody oraz w trosce o interes i wpływ, wytwórcy przemysłu lekkiego i handlu zrzeszali się w tzw. cechy. Obowiązkowe dla cechów było posiadanie statutu, który regulował wykonywanie pracy, jak np. «Statut cechu krawców zrzeszonych w Równem», «Statut cechu szewców-chrześcijan w Równem», «Statut cechu krawców-Żydów w Równem» etc.

Як подає Ксієга Adresowa, populacja ludności w Równem w 1930 r. wynosiła 57 288 mieszkańców. Zawiera ona również wykaz działających w mieście zakładów handlowych. Na przykład, sklepów z kapeluszami było 11 i skupiały się one przeważnie na ul. 3 Maja (obecnie Soborna). Sklep kapeluszy M. Izdebskiej znajdował się przy ul. 3 Maja 214; sklep kapeluszy damskich W. Kerliacha o pretensjonalnej nazwie «Bon-Gout» – przy ul. 3 Maja 134 itd. Właściciele dokładali sporo wysiłku, aby swój biznes ulokować w centrum handlowym Równego. Tendencje te nie zmieniły się do dzisiaj, bo przecież miejskie centrum handlowe znajduje się w tym samym miejscu.

Sklepów tekstylnych, tzw. manufaktur, w Równem było 13, sklepów z futrami – 6, obuwniczych – 18, sklepów ze sprzętem do szycia – 2, krawców zaś 10. Przy tym naliczyłam aż 44 (!) sklepów, gdzie sprzedawano kosmetyki oraz perfumy. Przypomnę tylko, że chodzi o rok 1930.

Warto również opowiedzieć o zarejestrowanych w Równem firmach, które zajmowały się produkcją i dystrybucją artykułów przemysłu lekkiego. Było ich całkiem sporo. Miały iście europejskie nazwy bądź nazywano je imionami właścicieli. Można tu wymienić chociażby «Zinger Sewing Machine Company», specjalizujące się w dystrybucji maszyn do szycia; Polskie Stowarzyszenie Eksportu Tekstyliów przy ul. Szosowej 74 i zajmujące się produkcją i sprzedażą odzieży tekstylnej; firma odzieży męskiej «Szyk», której właścicielem był I. Kreplak; obuwnicze domy handlowe Israela Birnmauma i Riwki Diner; magazyn tkanin i chust Szymona Brakiera; prowadząca handel tkaninami hurtownia «Pabiamo»; firma galanterijna L. Pietka i A. Choryszka i in.

Wśród właścicieli sklepów byli przedstawiciele trzech narodowości, przeważnie Polacy i Żydzi.

Ich sklepy miały bardzo wygodną ze względów handlowych lokalizację, przy ulicach: 3 Maja, Zamkowej, Szkolnej, Poniatowskiego, Handlowej etc.

Koszt usług krawieckich oraz tkanin był niemały. Doskonale pamiętam, jak babcia wymawiała te magiczne słowa: «gabardyna», «szyfon», «krepa żorżeta», «krepdeszyn» – tkaniny, z których niegdyś szyto szykowne ubrania. Panie i panowie lubiący modne stroje niezbyt często mogli sobie pozwolić na powiększenie własnej garderoby. Ubranie szanowano i zakładano «od święta». Często kobiety same potrafiły bardzo dobrze szyć, ręcznie haftowały kołnierze i mankiety, robiły na drutach swetry i wyszywały. Szczególną uwagę poświęcały wyszywanym strojom ludowym, które też chętnie nosiły.

Należy też wspomnieć o metodach sprzedaży towarów. Reklama na łamach gazet rówieńskich zachęcała do kupowania, noszenia i bycia najmodniejszym... Właściciele sklepików mocno podkreślali, że ich towar został przywieziony z Warszawy bądź z Paryża, co od razu nadawało mu walor importowanego. W jednej z reklam w gazecie rówieńskiej «Wołyńskie Słowo» czytamy: «Sklep G. Wugmeistera w Równem przy ul. 3 Maja, tel. 194. Z okazji sezonu wiosenno-letniego!!! Na wszystkie warunki pogodowe, od najniższych cen, najrozmaitszy wybór ze świeżej dostawy tkanin: komplet pościeli o różnych wzorach, rozmaite markizety i marokeny, letnie tkaniny szwajcarskie, plusz meblowy, ręczniki, gobeliny, pokrowce na tapczany i franki».

Starsi ludzie wspominali, że handlarze odzieżą stali przy wejściu do swoich sklepów, zachęcając przechodniów, by weszli i «tylko popatrzeli» na towary ze świeżej dostawy... Z pustymi rękami owi przechodnie stamtąd, oczywiście, nie wychodzili. Nawet jeśli nie mieli pieniędzy, dostawali propozycję zabrania towaru oraz warunek «potem przyniesiesz».

Na stare zdjęcia mieszkańców naszego miasta nie można spojrzeć obojętnie: piękni, stateczni, z poczuciem własnej godności ludzie. Mieszkańcy Równego ubierali się bardzo stylowo. Noszenie kapeluszy i rękawiczek było obowiązkowe o każdej porze roku. Letnie kapelusiki wykonane były z najwyższej jakości słomy lub ze sztywnego materiału, rękawiczki zaś – konieczne koronkowe. Zimą obowiązywały futra, tkanina wełniana i stylowe obuwy. Nawiasem mówiąc, nie było osobnych sklepów z torebkami i sprzedawane one były najczęściej w sklepach galanterijnych.

Magazyny kobiece, których strony przeglądały nasze babcie w tamtych odległych czasach, uczyły wyszywania koszul ornamentami ludowymi, urozmaicania garderoby o różne fasony, szycia i przerabiania odzieży dla dorosłych na odzież dla dzieci. Wszystko dokładnie jak dzisiaj.

Odbываły się także pokazy mody m.in. we Lwowie, które były reklamowane w prasie.

Mawiają, że wszystko się zmienia – czasy, moda, gusta, poglądy. Jedno po drugim zmieniają się pokolenia, wnosząc do każdej epoki historycznej coś swojego. Są jednak rzeczy, które w ciągu wieków pozostają niezmiennie, takie jak chęć ładnego i eleganckiego wyglądu. Tajemnicza «doba polska» niczym niedokończona powieść daje nam możliwość, by nieco pofantazjować na ten temat.

Olena Gumińska, archiwistka
W oparciu o materiały Biblioteki Naukowej Państwowego Archiwum Obwodu Rówieńskiego

Модна індустрія в міжвоєнний період на Волині і, зокрема, в Рівному, швидко та радикально змінювалася, повторюючи тенденції Заходу. Приїзд нових спеціалістів у Рівне після приєднання міста до Польщі, можливість бувати за кордоном та доступ до європейських товарів змінили стиль рівнян. У цей час у місті почали відкривати магазини готового одягу, тканин, швейної фурнітури, швейних машин, хутрянй крамниці, модні ательє та кравецькі майстерні, взуттєві магазини.

Преференцію в державній реєстрації місцевих торгових та побутових закладів мав Рівненський окружний суд. Так, у документах Рівненського окружного суду за 1924–1939 рр., що зберігаються в Державному архіві Рівненської області, зазначена наступна кількість зареєстрованих торгових закладів, які функціонували у межах Волинського воєводства: магазинів готового одягу – 64, взуття – 88, шкіряних виробів – 138, галантереї – 258, колоніальних товарів (товарів імпортованих виробництва) – 368, магазинів та складів мануфактури – 201.

Власники магазинів за часів Другої Речі Посполитої отримували річні ліцензії на торгівлю певними товарами промислової групи. Для зручності, захисту інтересів та збільшення впливу окремі категорії виробників у галузі легкої промисловості та торгівлі об'єднувалися в так звані цехи. Обов'язковим для них був статут, яким керувалися в роботі, наприклад «Статут цеху об'єднаних кравців у Рівному», «Статут цеху шевців-християн у Рівному», «Статут цеху кравців-євреїв у Рівному» та інші.

За даними «Адресної книги», кількість населення в Рівному станом на 1930 р. складала 57 288 мешканців. У ній також подається перелік торгових закладів міста. До прикладу, капелюшні магазини зосереджувалися, в основному, на вулиці 3 Травня (тепер Соборній) і було їх аж 11. Капелюшний магазин М. Іздебської знаходився на вулиці 3 Травня під № 214; магазин жіночих головних уборів В. Керліха з гучною назвою «Bon-Gout» – на вулиці 3 Травня, 134 і т. д. Власники намагалися зосередити бізнес у торговому центрі Рівного. Власне, ці тенденції не змінилися й дотепер, адже торговий центр міста й сьогодні розташований там само.

Магазинів тканин, так званих мануфактур, у Рівному було 13, хутрянйх крамниць – 6, взуттєвих магазинів – 18, магазинів із продажу швейного обладнання – 2, кравців значилося 10 осіб. А магазинів, де можна було купити косметику та парфуми, я нарахувала аж 44! Нагадаю, що мова йде про 1930 р.

Окремо хочу розповісти про фірми, які були зареєстровані в Рівному і займалися виготовленням та розповсюдженням предметів легкої промисловості. Таких фірм було багато. Вони мали гучні європейські назви або ж називалися за прізвищами власників. Серед них – торгова фірма «Zinger Sewing Machine Company», яка спеціалізувалася на реалізації швейних машин; експортний Союз польського текстилю був розташований на вулиці Шосовій, 74 і займався виробництвом та продажем текстильного одягу; фірма чоловічого одягу «Szyk», власником якої був І. Креплак; торгові взуттєві домів Ізраєля Бірнбаума і Рівки Дінер; склад тканин та хусток Шимона Бракера; оптова фірма «Pabiamo», яка торгувала тканиною; галантерейна фірма Л. Петка та А. Хоришка та інші.

Власниками магазинів значилися одна-три особи різних національностей, переважно

поляки та євреї. Знаходилися вони на зручних для торгівлі вулицях: 3 Травня, Замковій, Шкільній, Понятовського, Торговій і т. д.

Коштували тканини та послуги з пошиття одягу недешево. Я чудово пам'ятаю озвучені бабусею магічні слова «габардин», «шифон», «креп-жоржет», «крепдешин» – тканини, з яких колись шили феєричні наряди. Дозволили собі оновку модниці та модники могли нечасто. Речі берегли, «одягали на свято». Часто жінки самі прекрасно вміли шити, вручну гаптувати комірці та манжети, в'язали светри, вишивали. Особливу увагу приділяли вишиваному народному одягові, який також із задоволенням носили.

Потрібно згадати і про методи продажу товару. Реклама на шпальтах рівненських газет закликала щось купити, одягнути, бути наймоднішим... У ній власники крамниць наголошували на тому, що їхній товар привезено чи то з Варшави, чи з Парижа, що додавало йому цінності як імпортованому. Одна з реклам у рівненській газеті «Волинське слово» наголошувала: «Магазин Г. Вугмейстера у Рівному по вулиці 3 Мая, телефон 194. З okazji приходу весняно-літнього сезону!!! На всі погодні умови, від найдешевших цін на різноманітний вибір свіжо отриманого вибору тканин: постільні тканини різноманітних візерунків, найновіші дамські і чоловічі матеріали на пальта, наймодніші вовняні тканини, шовкові тканини, різноманітні маркізети і марокени, швейцарські літні тканини, меблевий плюш, рушники, gobelени, диванні накидки і фіранки».

Люди старшого віку згадували, що продавці одягу, нудьгуючи, стояли біля власних магазинів, заохочуючи перехожих зайти в крамницю і тільки «подивитися» на щойно отриманий товар... Із пустими руками перехожий звідти не виходив. Якщо в нього не було грошей, товар пропонувався без них зі словами «потім занесеш».

Старі фотографії наших городян не залишають нас байдужими: гарні, підтягнуті, з почуттям власної гідності люди. Рівняни дуже стильно одягалися. Обов'язковими були капелюхи та рукавички, причому, в будь-яку пору року. Літні капелюшки були виконані з якісної соломки або штивної тканини, рукавички обов'язково мереживні. Зимові аксесуари – хутро, якісна вовняна тканина та стильне взуття. До речі, окремих магазинів із продажу сумок не було, найчастіше продавалися вони в магазинах галантереї.

Жіночі журнали, які гортали наші бабусі в той далекий час, вчили вишивати народні блузки орнаментом, різноманітні гардероб фасонами одягу, шити та перешивати одяг дорослих на дитячий. Усе, як сьогодні.

Існували в той час і модні покази, які проводили, зокрема, у Львові та рекламу яких також подавали у пресі.

Кажуть, все міняється – часи, мода, смаки, погляди. Одне за одним змінюються покоління, привносячи у кожен період історії щось своє. Проте є речі, які залишаються незмінними, незалежно від століття, – бажання гарно та стильно виглядати. Загадковий «польський період» як незакінчений роман дає нам можливість пофантазувати на цю тему.

Olena GUMIŃSKA, архівіст
За матеріалами наукової бібліотеки Державного архіву Рівненської області

Kroniki Krzemienieckie: życie polskiej wspólnoty w latach 1989–1990

Кременецькі хроніки: ЖИТТЯ ПОЛЬСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В 1989–1990 роках

W grudniu 1989 r. zostało założone Towarzystwo Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego.

У грудні 1989 р. було створено Товариство відродження польської культури імені Юліуша Словацького.

Rok 1989 był dla Polaków w Krzemieńcu bardzo owocny i obfitował w różne wydarzenia. Latem, jeszcze przed założeniem Towarzystwa, podjęliśmy decyzję o odnowieniu zdewastowanej kaplicy Moczulskich, zbudowanej w 1937 r. przez mecenasa Piotra Moczulskiego na cmentarzu katolickim. Postanowiliśmy również zbudować na cmentarzu memoriał Polakom pomordowanym przez hitlerowców pod Górą Krzyżową w lipcu 1941 r. Jako przykład posłużył nam szlachetny czyn warszawianki Elizy Wójtowicz, pochodzącej z Krzemieńca, która jeszcze w połowie lat 80-tych wystąpiła do Rady Miejskiej o upamiętnienie ofiar nazistowskiego morderstwa na elicie miasta. Wówczas na stoku góry władze miejskie postawiły obelisk. Od początku lat 90-tych, co roku przy tym pomniku odprawiana jest msza żałobna w intencji poległych, w trakcie której odczytywane są nazwiska profesorów Liceum Krzemienieckiego, urzędników i nauczycieli.

Ówczesny proboszcz naszej parafii ks. Marcjjan Trofimiak wyraził zgodę na budowę memoriału na katolickim cmentarzu i z entuzjazmem zabrał się za projektowanie pomnika. Postanowił, że będzie to mur z pilastrami, symbolizującymi ofiary zbrodni. Obok muru miała stać oddzielnie zbudowana kamienna stalla z tablicą i z wyrytymi na niej nazwiskami pomordowanych.

Wszyscy Polacy z Krzemieńca byli zaangażowani w te prace. Każdy robił co potrafił, wspierał materiałami lub finansowo. Kobiety przynosiły pracującym obiady i wykonywały prace pomocnicze. Często przyjeżdżali do nas różni goście z Polski, zatrzymywali się tu na kilka dni i przekazywali datki. M.in. Edward Marciniak z Kielc życzył sobie, aby koniecznie uczestniczyć w tych pracach, chcąc pozostawić po sobie własnoręcznie wmurowany kamień. Budowę kierowali Antoni Kamiński i Henryk Jaśkiewicz.

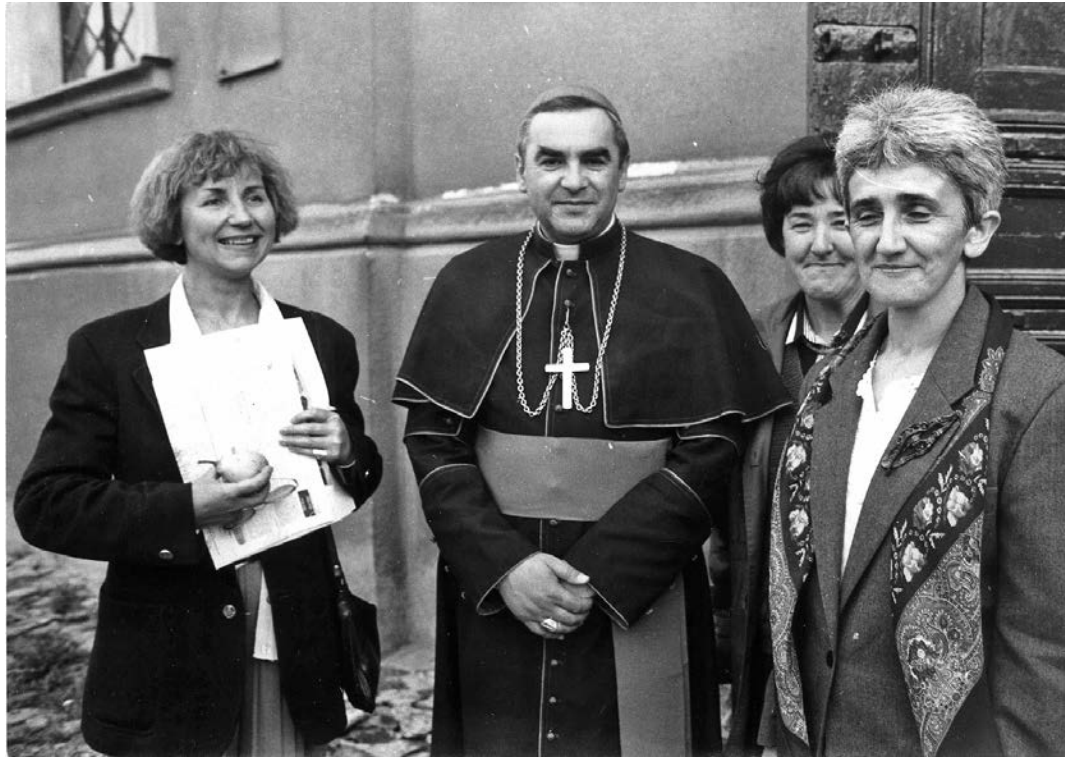
Cmentarna kaplica Moczulskich też została wyremontowana w tamtym okresie, a w dolince naprzeciwko niej powstał pomnik w postaci kamiennego muru, upamiętniający drogie nam osoby. Po kilku latach, ku czci ofiar tragicznych wydarzeń pod Górą Krzyżową, w kościele została zamontowana żeliwna tablica, odlana w Warszawie z inicjatywy krzemieńczan mieszkających w Polsce: Sławomira Mączaka, syna zamordowanego profesora LK Franciszka Mączaka, Wojciecha Opolskiego, syna profesora LK Zdzisława Opolskiego, Jerzego Jeleńkowskiego, profesora Warszawskiej Politechniki oraz kilku innych osób zaangażowanych w sprawę upamiętnienia historycznych wydarzeń.

Warto podkreślić, że był to pierwszy na terenie Ukrainy pomnik poświęcony polskiemu patriotom, który powstał jeszcze w czasach sowieckich, choć już w okresie pierestrojki.

Na rok 1990 zaplanowane było założenie szkoły sobotnio-niedzielną dla dzieci z polskich rodzin w celu nauczania języka polskiego, elementów kultury, historii i tradycji polskich. Uzgodniliśmy z dyrekcją Szkoły nr 1 w Krzemieńcu możliwość korzystania z klasy w gmachu szkolnym.

Pierwszą nauczycielką została Jadwiga Gusławska. Do szkoły uczęszczało 12 uczniów. Dzieci uczyły się czytać, pisać, śpiewały polskie piosenki, chodziły na wycieczki, np. do mogiły Salomei Słowackiej, matki Wieszcza, na Górę Bony, na teren byłego Liceum.

Latem miało miejsce ważne wydarzenie społeczno-polityczne. Pewnego dnia do pani Ireny Sandeckiej, najważniejszej osoby wśród Polaków w Krzemieńcu, przybyło dwóch panów ze wsi Iłowica Mała, aby zaprosić przedstawicieli polskiego środowiska na ponowny uroczysty pochówek ofiar zbrodni banderowskich we wsi Hucisko Piłkulskie k. Iłowicy Małej. Posłańcy nie zastali księdza, ale pani Irena zadecydowała, że pojechać trzeba. Zawołała Jadwigę Gusłowską i Henryka

Jaśkiewicza, bo miał auto, dała nam piękny, duży rzeźbiony w drewnie krzyż i kazała umieścić go na wzniesionym tam kopcu. Pojechaliśmy.

Była to mała, zagubiona w lesie wioska, która w czasie banderowskich ataków nie posiadała samoobrony. Kilka dni przed napadem bojówki banderowskiej życzliwi sąsiedzi ukraińscy uprzedzili Polaków o ataku. Ludzie zebrali dobytek na wozy i z rodzinami wyjechali do Szumska. Zostali ci, którzy byli w małżeństwach mieszanych, ponieważ mieli nadzieję, że dzięki temu nic złego im się nie stanie. Jakże bardzo się pomylili. Rodziny zostały okrutnie rozdzielone i polskie żony oraz polskich mężów bestialsko zamordowano na oczach ukraińskiej połowy rodzin. Było ich 17. Ofiary wrzucono do lochu karczmy Piotrka, wówczas już nieobecnego. Nie ma teraz już tej lesnej osady, a teren tonie w zaroślach brzoź i olch.

Kiedy przyjechaliśmy, na placu wioski Mała Iłowica już stały szeregiem trumny ze szczątkami ofiar zbrodni. Wszyscy, którzy uczestniczyli w tym pochówku, ruszyli w stronę lasu. W odległości dwóch kilometrów przystanęli wśród gęstwin brzoź i leszczyn, mając przed sobą wysoki kopiec, widocznie niedawno usypany. Żadnej chaty, tylko z boku widać było otwór byłego lochu karczmy Piotrka. Pierwszy przemówił do zebranych przewodniczący Rady Rejonowej i oddał nam głos. Pożegnaliśmy szczątki ofiar oraz zmówiliśmy Ojciec Nasz i Anioł Pański. Następnie duchowny prawosławny zaczął odprawiać żałobną mszę i poświecił trumny ze szczątkami ofiar oraz kopiec. Trumny zostały wniesione do głębokiego otworu w kopcu i zasypane. W pochówku uczestniczyli przedstawiciele tych rozbitych małżeństw, opowiadali i płakali.

Było lato 1990 roku. Na rok przed upadkiem ZSRR władze odchodzącego ustroju sowieckiego chciały publicznie podkreślić swoje stanowisko wobec zbrodni banderowskich, tym sposobem oddając się od oczekiwanego już poniekąd podniesienia wśród nowych polityków ruchu nacjonalistycznego. Przeżyliśmy bardzo mocno to wydarzenie.

Jadwiga GUSŁAWSKA,
Krzemieńce

Zdzisława Opołowskiego, Eżi Elenkowskiego, profesora Warszawskiej politechniki, ta kilku innych osób, zadających do sprawy uwikłania historycznych wydarzeń.

Warto zaznaczyć, że na terenie Ukrainy był to pierwszy pomnik, poświęcony polskim patriotom, który sporządzili jeszcze za radzieckich czasów, choć i w okresie przebudowy.

Na 1990 r. było zaplanowane otwarcie subotnio-niedzielną szkoły dla dzieci z polskich rodzin, aby nauczyć ich polskiego mowy, podstaw kultury, historii i polskiej tradycji. Mi domówili się z dyrekcją Krzemienieckiej szkoły № 1 o wykorzystaniu klasy w ich miejscu.

Pierwszą nauczycielką została Jadwiga Gusławska. Szkołę na początku odwiedzali 12 uczniów. Dzieci uczyły się czytać, pisać, śpiewały polskie pieśni, chodziły na wyprawy, na przykład do grobu Salomei Słowackiej, matki poety, na górę Bony, do kościoła.

Wiosną wydarzyła się ważna społeczno-polityczna sprawa. Jednego dnia do Ireny Sandeckiej, najbardziej znanej osoby wśród Polaków w Krzemieńcu, przybyli dwaj mężczyźni z wsi Iłowica, aby poprosić przedstawicieli polskiej społeczności o przeprowadzenie pochówku ofiar zbrodni w wsi Hucisko Piłkulskie. Posłańcy nie znaleźli księdza, ale pani Irena zdecydowała, że pojadą. Zawołała Jadwigę Gusłowską i Henryka

1989-й р. для поляків у Кременці був дуже плідним і багатим на різні події. Улітку, ще перед заснуванням товариства, ми прийняли рішення відновити знищену каплицю Мочульських, яку в 1937 р. на католицькому кладовищі побудував меценат Пётр Мочульський. Також ми вирішили спорудити там меморіал полякам, які загинули від рук гітлерівців під Хрестовою горою в липні 1941 р. Прикладом став для нас шляхетний вчинок жительки Варшави Елізи Вуйтович, родом із Кременця, яка ще в середині 80-х рр. звернулася до міської ради з проханням увіковічнити жертв нацистського злочину, загину еліту нашого міста. Тоді на схилі гори місцева влада спорудила обеліск. Із початку 90-х рр. щороку біля цього пам'ятника відправляють поминальну месу в пам'ять про загиблих, під час якої згадують прізвища професорів Кременецького ліцею, держслужбовців, учителів.

Тогочасний настоятель нашої парафії, отець Маркіян Трофим'як, погодився на будівництво меморіалу на католицькому кладовищі та з ентузіазмом взявся за проектування пам'ятника. Він прийняв рішення про те, що це буде стіна з пілястрами, які символізуватимуть жертв злочину. Біля стіни вирішили збудувати окрему кам'яну стелу з меморіальною дошкою і записаними на ній прізвищами загиблих.

Усі поляки Кременця долучилися до цих робіт. Кожен робив те, що міг, підтримував фінансово чи матеріально. Жінки приносили робітникам обіди, виконували допоміжні роботи. Часто до нас приїжджали гості з Польщі, затримувалися на кілька днів і передавали матеріальну допомогу. Едвард Марціняк із міста Кельце висловив бажання взяти участь у будівельних роботах, прагнучи залишити після себе власноруч вмуrowаний камінь. Будівництвом керували Антоній Камінський і Генрик Яськевич.

Цвинтарню каплицю Мочульських у той період теж відремонтували, а в долині напроти неї спорудили пам'ятник у вигляді кам'яної стіни, яка нагадувала нам про дорогих нашою серцю людей. Через кілька років на знак пам'яті про жертв трагічних подій під Хрестовою горою в костелі встановили чавунну плиту, виготовлену у Варшаві з ініціативи колишніх жителів Кременця: Славоміра Мончака, сина вбитого професора Кременецького ліцею Францішка Мончака, Войцеха Опо-льського, сина професора Кременецького ліцею

Ядвіга ГУСЛАВСКА,
Кременець

Manewry BALTOPS 2017. Ponad 40 okrętów NATO w Szczecinie

Ponad 40 okrętów wojennych z 14 państw zacumowały przy szczecińskich nabrzeżach. Jednostki wezmą udział w międzynarodowych ćwiczeniach wojskowych BALTOPS 2017. Część okrętów otworzy swoje podwoje przed zwiedzającymi.

Szczecin po raz pierwszy jest gospodarzem międzynarodowych ćwiczeń wojskowych BALTOPS, organizowanych corocznie przez NATO na wodach Morza Bałtyckiego.

Okręty m.in. z Belgii, Estonii, Norwegii, Niemiec, Szwecji, Francji, Litwy, Wielkiej Brytanii, Danii wezmą udział w portowej fazie morskich ćwiczeń. Następnie wypłyną w Bałtyk, gdzie żołnierze dokonalić będą techniki poszukiwania i zwalczania okrętów podwodnych, wojny minowej i obrony powietrznej. Ćwiczenia potrwać do 18 czerwca i zakończą się w niemieckiej Kilonii.

TVP Info

Навчання «BALTOPS – 2017». Понад 40 кораблів НАТО у Щецині

Понад 40 військових кораблів із 14 держав пришвартувалися біля щецинських берегів. Вони беруть участь у міжнародних військових навчаннях «BALTOPS – 2017». Частина кораблів відкриє свої двері перед відвідувачами.

Щецин вперше став господарем міжнародних військових навчань «BALTOPS», які щорічно проводить НАТО у водах Балтійського моря.

Кораблі з Бельгії, Естонії, Норвегії, Німеччини, Швеції, Франції, Литви, Великобританії та Данії братимуть участь у портовій фазі морських навчань. Потім вони вийдуть у Балтику, де моряки вдосконалюватимуть навички пошуку і знешкодження підводних човнів, мінної війни та протиповітряної оборони. Навчання триватимуть до 18 червня і завершаться у німецькому місті Кіль.

TVP Info

Dowódca WOT: Nauczymy lekką piechotę walczyć z czołgami

– Naszym największym wrogiem nie są siły specjalne, tylko siły ciężkie. Pododdziały czołgów, z którymi przyjdzie nam się zmierzyć – mówi w rozmowie z Magdaleną Rigamonti gen. Wiesław Kuła. W wywiadzie dla Dziennika Gazety Prawnej dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej opowiada także o szkoleniu i uzbrojeniu kierowanej przez niego formacji.

Gen. Kuła podkreśla, że jego zadaniem jest poprawnie zdefiniować, z jakim wrogiem ewentualnie przyjdzie się zmierzyć Wojskom Obrony Terytorialnej i wpoić rekrutom odpowiednią taktykę, a także zbudować takie struktury i dobrać takie wyposażenie, by niwelować potencjalne różnice. – Broń musi być dobrana pod potencjalnego przeciwnika. Naszym największym wrogiem nie są siły specjalne, tylko siły ciężkie – tłumaczy wojskowy.

W wywiadzie pojawiają się także szczegóły odnośnie uzbrojenia żołnierzy WOT. Gen. Kuła zdradza, że chce, by docelowo każdy żołnierz miał karabinek 12,7 mm, a w każdej 12-osobowej sekcji ma być jeden karabin maszynowy.

Wprost

Командувач Військ територіальної оборони: «Ми навчимо легку піхоту вести бій із танками»

«Наш найбільший ворог – це не спеціальні, а тяжкі сили, танкові підрозділи, з якими нам доведеться зіткнутися», – сказав у розмові з Магдаленою Рігамонті генерал Веслав Кукула. В інтерв'ю для «Dziennik Gazeta Prawna» командувач Військ територіальної оборони розповідає також про навчання та озброєння формування, яким керує.

Генерал Кукула підкреслює, що його завдання – правильно визначити, з яким саме ворогом можуть боротися Війська територіальної оборони, і навчити рекрутів відповідної тактики, а також збудувати такі структури і підібрати таке оснащення, щоби звести до мінімуму потенційні диспропорції. «Озброєння необхідно підбирати під потенційного противника. Наш найбільший ворог – це не спеціальні, а тяжкі сили», – пояснює військовик.

В інтерв'ю з'явилися також подробиці щодо озброєння солдатів Військ територіальної оборони. Генерал Кукула зізнається, що хоче, аби кожен солдат мав автомат калібру 12,7 мм, а в кожному 12-особовому відділенні має бути один кулемет.

Wprost

Polscy żołnierze wyruszyli na pomoc Łotwie

Polska jest wdzięczna sojuszniczym wojskom, które przysłały tu kontyngenty; i okazuje to solidarnością – powiedział minister obrony Antoni Macierewicz, żegnając w Braniewie polski kontyngent wojskowy udający się w ramach sojuszniczej operacji na Łotwie.

Jesteśmy wdzięczni wojskom amerykańskim, brytyjskim, rumuńskim. Wdzięczność tę okazujemy będąc solidarni z innymi narodami, które mogą być zagrożone – powiedział szef MON. - Dlatego, że wiemy, co to jest wojna, obca okupacja; co znaczy groza obcej przemocy, jesteśmy gotowi wesprzeć wszystkich, którzy takiej pomocy potrzebują – dodał.

Polski Kontyngent Wojskowy Łotwa utworzony na bazie 9. Braniewskiej Brygady Kawalerii Pancерnej i 1. Pomorskiej Brygady Logistycznej z Bydgoszczy, liczy 170 żołnierzy. PKW wejdzie w skład Wielonarodowej Batalionowej Grupy Bojowej pod dowództwem

2017 | NATO SCOPE

kanadyjskim, sformowanej w ramach wysuniętej wzmocnionej obecności (eFP). Grupa będzie liczyć ok. tysiąca żołnierzy i oprócz Kanadyjczyków i Polaków w jej skład delegują swoich przedstawicieli Włochy, Albania, Słowenia i Hiszpania.

Niezależna

Польські військові вирушили на допомогу Латвії

«Польша вдячна союзницьким військам, які направили до нас свої контингенти, і відплачує за це солідарністю», – сказав міністр оборони Антоній Мацєревич, проводжаючи в Браневі польський військовий контингент, який у рамках союзницької операції відбуває до Латвії.

«Ми вдячні американським, британським і румунським військам. Цю вдячність ми виявляємо солідарністю з іншими народами, яким може щось загрожувати. Адже ми знаємо, що таке війна та окупація, що таке загроза ззовні», – сказав глава Міністерства національної оборони.

Польський військовий контингент у Латвії, створений на базі 9-ї браневської танкової бригади та 1-ї поморської логістичної бригади з Бидгоща, нараховує 170 військовиків. Структура увійде до складу Багатонаціональної батальйонної бойової групи під канадським командуванням, створеної в рамках програми висунутої присутності (eFP). Група нараховуватиме близько 1000 солдатів. Окрім канадців та поляків, до її складу делеguють своїх представників Італія, Албанія, Словенія та Іспанія.

Niezależna

Rada Rosja-NATO «faktycznie nie działa»

Prezydent Rosji Władimir Putin powiedział podczas Międzynarodowego Forum Ekonomicznego w Petersburgu, że brak instrumentów współpracy Rosji z NATO pozbawia obie strony możliwości walki z terroryzmem.

Putin ocenił, że Rada Rosja-NATO «faktycznie nie działa», i zapewnił, że nie dzieje się tak z winy Rosji. W rezultacie – jego zdaniem – komplikuje się współpraca w walce z terroryzmem.

Rosyjski prezydent zarzucił NATO, że powstawało jako instrument zimnej wojny, a obecnie «nadal istnieje jako instrument polityki zagranicznej USA».

Odnosząc się do wymogów zwiększania przez kraje członkowskie sojuszu wydatków na cele obronne, Putin oświadczył: «Jeśli nie zamierzacie na nikogo napadać, to po co zwiększać wydatki wojskowe? To oczywiście wywołuje u nas dodatkowe pytania».

Pytany o to, jak Rosja odnosi się do sporów wewnątrz NATO, skomentował pytanie uwaga: «W tym sensie, że NATO może się rozpaść, wtedy te spory nam pomogą; jednak na razie jakoś tego nie widzimy».

Rzeczpospolita

Рада Росія–НАТО «фактично не діє»

Президент Росії Володимир Путін під час Міжнародного економічного форуму в Санкт-Петербурзі сказав, що відсутність інструментів співпраці Росії з НАТО позбавляє обидві сторони можливості боротися з тероризмом.

Путін зазначив, що Рада Росія–НАТО «фактично не діє», і запевнив, що в цьому немає вини Росії. У результаті, на його думку, ускладнюється співпраця у боротьбі з тероризмом.

Президент Росії звинуватив НАТО, яке виникло як інструмент холодної війни, а зараз «продовжує існувати як інструмент закордонної політики США».

Говорячи про вимоги щодо збільшення країнами-членами Альянсу витрат на оборонні завдання, Путін заявив: «Якщо не маєте наміру ні на кого нападати, то навіщо збільшувати військові витрати? Це, звичайно, викликає у нас додаткові запитання».

Його запитали про те, як Росія ставиться до суперечок всередині НАТО, на що він відповів: «Із того погляду, що НАТО може розпастися, тоді ці суперечки нам допоможуть, однак поки що ми цього не бачимо».

Rzeczpospolita

Rząd Mołdawii wyrzuca rosyjskich dyplomatów. Trwa walka o zachowanie zachodniego kursu kraju

Wydalenie pięciu Rosjan z Kiszyniowa potępił prorosyjski prezydent Mołdawii Igor Dodon – niemal tymi samymi słowy, co rosyjskie MSZ.

Kolejny raz relacje z Rosją doprowadziły do publicznego konfliktu pomiędzy proeuropejskim rządem premiera Pavla Filipa a nowym prorosyjskim prezydentem Mołdawii Igiorem Dodonem.

Już w marcu relacje z Rosją doprowadziły do publicznego starcia między rządem i prezydentem Mołdawii.

Przewodniczący parlamentu Adrian Candu i premier Pavel Filip we wspólnej nocy zaprotestowali przeciw działaniom rosyjskich służb specjalnych, które miały zatrzymywać, przesłuchiwać i poniżać mołdawskich urzędników, przedstawicieli rządu i parlamentu oraz posłów partii koalicyjnych podczas pobytu na terenie Rosji. Uważają, że «problem powstał z inicjatywy jednej ze struktur siłowych Federacji Rosyjskiej». W Kiszyniowie sugerowano też, że Rosjanie nękają mołdawskich urzędników z zemsty za likwidację gigantycznej pralni rosyjskich pieniędzy.

Były wiceszef mołdawskiego biura antykorupcyjnego Mihai Gofman oceniał, że mołdawskie banki wyprały 23 mld dol. z Rosji. Oraz, że za upadłością mołdawskich banków stały służby specjalne Rosji, które w ten sposób chciały zdestabilizować sytuację w kraju, który trzy lata temu podpisał umowę o stowarzyszeniu z UE i zacieśniał relacje z NATO.

Gazeta Wyborcza

Уряд Молдови висилає російських дипломатів. Триває боротьба за збереження західного курсу країни

Висилання п'яти росіян із Кишинів засудив проросійський президент Молдови Ігор Додон, практично суголосно зі словами російського МЗС.

Черговий раз відносини з Росією призвели до публічного конфлікту між проєвропейським урядом прем'єр-міністра Павла Філіпа і новим проросійським президентом Молдови Ігорем Додоном.

Уже в березні відносини з Росією довели до публічного конфлікту між урядом і президентом Молдови.

Голова парламенту Адріан Канду і прем'єр-міністр Павел Філіп у спільній ноті виступали проти діяльності російських спеціальних служб, які мали затримувати, допитувати і принижувати молдовських урядовців, представників уряду і парламенту, а також депутатів коаліційних партій під час перебування на території Росії. Вони вважають, що «проблема виникла за ініціативи однієї із силових структур Російської Федерації». У Кишиневі також вирішили, що росіяни переслідують молдовських урядовців, щоб помститися за те, що вони унеможливили відмивання російських грошей.

Колишній заступник голови молдовського антикорупційного бюро Міхай Гофман оцінив, що молдовські банки «відмили» 23 млрд доларів із Росії, а також, що за банкрутством молдовських банків стояли спеціальні служби Росії, які таким чином хотіли дестабілізувати ситуацію в країні, котра три роки тому підписала договір про асоціацію з ЄС і почала тісніше співпрацювати з НАТО.

Gazeta Wyborcza

Finlandia: Armia będzie mogła brać udział w misjach poza granicami kraju

Większością 96 głosów przy 59 głosach przeciw fiński parlament zdecydował, że zawodowi żołnierze Fińskich Sił Obrony będą mogli brać udział w operacjach zagranicznych prowadzonych pod egidą Unii Europejskiej lub innej organizacji działającej pod auspicjami UE.

Przyjęte przez fiński parlament przepisy umożliwiają Finlandii także przyjęcie żołnierzy innych państw działających w ramach systemu bezpieczeństwa UE.

Przed przyjęciem nowych przepisów w parlamencie toczyła się debata dotycząca tego, czy mają one obowiązywać wszystkich żołnierzy fińskiej armii, czy tylko tych, którzy wstąpią w jej szeregi po przyjęciu nowego prawa (ostatecznie zwyciężyła ta pierwsza opcja).

Od obowiązkuc uczestnictwa w misjach zagranicznych zwolnieni będą żołnierze z poboru i rezerwiści.

Finlandia jest jedynym krajem UE nie należącym do NATO, który graniczy z Rosją. W ostatnich latach kraj ten wyrażał zaniepokojenie agresywną polityką prowadzoną przez Moskwę na Ukrainie.

Rzeczpospolita

Фінляндія: «Армія зможе брати участь у місіях поза кордонами країни»

96 голосів «за» при 59 голосах «проти» – фінський парламент вирішив, що професійні солдати Фінських сил оборони зможуть брати участь у закордонних операціях, які проводяться під контролем Європейського Союзу чи іншої організації, що діє під егідою ЄС.

Положення, за які проголосував фінський парламент, дозволять Фінляндії також приймати у себе солдатів інших держав, які діють у рамках системи безпеки ЄС.

Перед прийняттям нових положень у парламенті розгорнулися дебати щодо того, чи вони мають бути обов'язковими для всіх солдатів фінської армії, чи тільки для тих, які вступають до її лав після прийняття нового закону (зрештою, переміг перший варіант).

Від обов'язкової участі в закордонних місіях звільнять призовників і резервістів.

Фінляндія – це єдина країна ЄС, що не входить до НАТО і межує з Росією. В останні роки ця країна висловлювала занепокоєння стосовно агресивної політики, яку проводить Москва в Україні.

Rzeczpospolita

PRASA // РОБОТА

Вакансії у Волинській області

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Акумуляторник	4 200	Ремонт електрообладнання авто-мобілів
Бармен	4 000	Кафе «2000», обслуговувати спо-живачів, знання правил етикету і техніки обслуговування споживачів за барною стійкою та в залі, працювати 7 днів з 9.00 до 24.00, 7 днів - вихідні
Бетоняр	4 000	Виконувати бетонування простих бетонних і залізобетонних монолітних конструкцій
Бухгалтер	3 200	Проводити перевірку та система-тизацію первинних документів, вести нарахування і перерахування платежів, податків і інших виплат. Навики роботи з комп'ютером
Бухгалтер	6 000	Ведення та контроль податкового обліку; звірка податкових накладних, їх повноти та правильності заповнення згідно чинного законодавства
Верстатник дерево-обробних верстатів	3 200	Знати основні правила різання деревини, контролює якість деталей, відбирає дефектні деталі
Водій автотран-спортних засобів	3 200	Перевезення деревини, здійснювати поточний ремонт машини
Водій автотран-спортних засобів	6 000	Перевезення кормів, проводити технічний огляд машини
Водій навантажувача	5 000	Працювати водієм автонавантажувача
Водій навантажувача	3 200	Навантажувально-розвантажувальні роботи автонавантажувачем
Двірник	3 200	Проводити підмітання вулиць міста, загрібання листя, в осінньо-зимовий період посипання та розчищення до-ріжок від снігу
Економіст	7 000	Працювати згідно посадової ін-струкції
Економіст	4 908	Згідно посадової інструкції
Електрик дільниці	3 200	Працювати на комбикормовому заводі м. Володимир-Волинський, за-безпечувати підтримку справного стану, безаварійну і надійну роботу обслугову-ваних пристроїв та електроустаткування
Електрогазозварник	3 200	Працювати на комбикормовому за-воді м. Володимир-Волинський
Електромонтер з ре-монту повітряних ліній електропередачі	3 200	Обслуговування світлових електро-установок, заміна ламп вуличного освітлення
Електромонтер з ре-монту та обслуговування електроустаткування	3 850	Проводити ремонт та технічне обслу-говування електроустановок до і більше 1000 вт. (Мати групу допуску 3-4). Вміння читати електротехнічні схеми
Електромонтер з ре-монту та обслуговування електроустаткування	3 400	Проводити ремонт та технічне обслу-говування електроустановок до і більше 1000 вт. (Мати групу допуску 3-4). Вміння читати електротехнічні схеми
Завідувач госпо-дарства	4 500	Ведення обліку комунального майна, вирішення питань у сфері вужжг та благо-устрою
Кондитер	3 200	Веде процес виготовлення тортів, тістечок та інших кондитерських і хлібо-булочних виробів; готує різні види тіста, кремів, начинок
Кореспондент	3 200	Працювати в редакції газети «Місто вечірнє». Забезпечувати редакцію видання оперативною та іншою актуальною інформацією. Відстежувати громадсько-політичні події, новини в галузі культури та мистецтва. Готувати текстовий матеріал
Кухар	3 200	Кафе «Лілія» (с. Верба), знання рецеп-тури та технології приготування гарячих та холодних страв, режим роботи: 6 днів працювати з 9.00 до 21.00, 6 днів вихідних
Кухар	4 000	Кафе «2000», знання рецептури при-готування гарячих та холодних страв
Кухар	3 200	Готує страви та кулінарні вироби, які потребують нескладної кулінарної об-робки: запікає та випікає вироби
Кухар	5 000	Працювати на базі відпочинку «Світязь», вахтовий метод організації праці: 10 днів роботи - 10 днів вихідні, проживання та харчування безкоштовне, приготування страв згідно затверджен-ного меню

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Майстер зміни	7 500	Забезпечення безперебійної роботи обладнання комбикормового заводу; підготовка виробництва, контроль додержання технологічних процесів; перевірка якості продукції, здійснення заходів щодо запобігання браку; вплевне-ний користувач ПК
Маляр	3 500	Виконувати малярні роботи на ви-робництві
Машиніст авто-грейдера	4 131	Проводити грейдкування та плануван-ня доріг і площадок
Машиніст бульдозе-ра (будівельні роботи)	3 643	Проводити кагатовку сміття на сан полі
Машиніст холодиль-них установок	4 000	Забезпечення безаварійної роботи холодильного обладнання, його об-слуговування
Менеджер (упра-витель)	5 000	Працювати менеджером з поста-чання
Менеджер (управи-тель) із надання кредитів	4 000	Проводити оформлення позик та консультацію клієнтів, ведення до-кументації
Мийник посуду	4 500	Працювати на базі відпочинку «Сві-тязь», вахтовий метод організації праці: 10 днів роботи - 10 днів вихідні, прожи-вання та харчування безкоштовне, мити столовий та кухонний посуд, прибори, мити підноси, інвентар із застосуванням дезінфікуючих засобів
Мийник-прибираль-ник рухомого складу	3 800	Мийка та дезінфекція термобуд для автомобільного перевезення готової продукції
Муляр	3 602	Виконувати роботи середньої складності під час мурування та ремонту кам'яних конструкцій будов
Муляр	4 000	Виконує роботи середньої складнос-ті під час кладки та ремонту кам'яних конструкцій
Оброблювач птиці	4 200	Оброблення тушок птиці
Офіціант	3 600	Кафе «Лакомка», сервіровка столу, зустріч відвідувачів, знайомство їх з меню, одержання замовлення, передача замовлень у гарячий і холодний цехи кухні; режим роботи: з 9.00 до 22.00. 5 днів працювати, 5 днів вихідних
Перукар (перукар - модельєр)	3 200	Перукарня «Імперія» (вул. Ко-вельська,186/10), знати сучасні види модельних стрижок, зачісок (жіночих, чоловічих, дитячих
Покрівельник буді-вельний	4 000	Виконує складні роботи під час улаштування та ремонту рулонних по-крівель і покрівель із штучних матеріалів
Покрівельник буді-вельний	3 602	Укладає покрівлю, карнизні звиси, визначає причини несправності покрівлі і усуває їх. Виготовляє і встановлює водо-стічні труби
Продавець непродо-вольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Заграва 2», готує товар до продажу, розпаковує, роз-глядає зовнішній вигляд виробу
Продавець непродо-вольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Мегабуд» у відділі інструментів
Продавець непродо-вольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Княжий», відділ люстри, графік роботи: 9.00-18.00, суб., нед.: 9.00-15.00. Вихідний - понеді-лок або вівторок
Продавець продо-вольчих товарів	3 200	Магазин «Вік», (вул. Поліської січі, 5 б), виконувати роботу продавця продо-вольчих товарів, відповідати за збере-ження товарно-матеріальних цінностей
Продавець продо-вольчих товарів	3 200	Магазин «Околиця» (вул. Івана Мазепи, 32а) працювати з 9.00 до 21.00. Готувати товари до продажу: перевіряти цілісність пакування; перебирати, про-тирати, товари; забезпечувати наявність відповідно оформлених цінників
Продавець продо-вольчих товарів	3 500	Зняння правил торгівлі продоволь-чими товарами
Продавець продо-вольчих товарів	3 200	Магазин «АВС+» (с. Заріччя), торгівля продовольчими товарами, режим робо-ти: з 8.00 до 20.00 (три дні працювати, три дні вихідний)
Продавець продо-вольчих товарів	3 200	Слідкувати за якістю та термінами реалізації твару, розвантажувально-на-вантажувальні роботи до 25 кг магазин «Дар-1»

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Продавець продо-вольчих товарів	3 700	Працювати в магазині «Монарх», готувати товари до продажу: переви-ряти цілісність пакування; перебирати, нарізувати, фасувати товари; забезпечу-вати наявність відповідно оформлених цінників; працювати позмінно, 4 днів працювати, 4 днів вихідні, працювати з 8-00 по 22-00 год
Продавець продо-вольчих товарів	3 500	Працювати в магазині «Палада», під-готовка товару до продажу (розташуван-ня, оформлення продукції, розташування цінників)
Продавець продо-вольчих товарів	3 200	Магазин «Маяк», продаж фасованої і нефасованої продукції
Продавець-кон-сультант	3 200	Досвід роботи, працювати у магазині «Універмаг», 1 поверх, комунікабельність
Продавець-кон-сультант	3 250	Приймання товару, обслуговування та консультація споживачів, знання товарів будівельної групи
Продавець-консультант	3 250	Консультавання та продаж будівель-них матеріалів на території будмайдан-чика у м. Нововолинськ, робота з касою
Птахівник	3 800	Догляд за птицею
Робітник з комплек-сного обслуговування й ремонту будинків	3 200	Виконувати дрібні штукатурні роботи
Свердлувальник	3 200	Обробляти деталі, площини і бічні поверхні деталей на свердлильних верстатах
Секретар	4 500	Працювати в м. Устилуг; ведення діловодства, робота з кореспонденцією, планування робочого дня керівника, вплевнений користувач ПК, знання діло-вого етикету; оперативність, диплома-тичність, акуратність
Слюсар з експлуата-ції та ремонту газового устаткування	4 500	Виконувати роботу слюсаря газової котельні з обов'язками оператора ККЗ
Слюсар з конт-рольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)	6 325	Забезпечення безаварійної і надійної роботи автоматики пташників, забійного цеху та іншого обладнання
Слюсар-ремонтник	3 200	Працювати на комбикормовому заво-ді м. Володимир-Волинський, проводити ремонт, монтаж, демонтаж, випробуван-ня, регулювання, налагодження склад-ного устаткування, агрегатів і машин, здавати їх після ремонту
Сортувальник матеріалів та виробів з деревини	3 200	Працювати в деревообробному цеху
Соціальний робітник	3 200	Догляд за людьми похилого віку
Столяр	4 110	Виконувати прості столярні роботи, роботи з оброблення деревини вручну, механічним та електричним інструмен-том, на деревообробних верстатах
Термообробник швацьких виробів	5 650	Прасування швацьких виробів
Токар	5 595	Виконувати токарне оброблення деталей; знати будову складних конт-рольно-вимірювальних інструментів і приладів
Укладальник-паку-вальник	3 200	Укладання та пакування деталей меблів
Фельдшер	3 200	Здійснення контролю за станом здоров'я водіїв шляхом проведення щоденних передрейсових оглядів, здійснення обліку і щомісячного аналізу захворювальності водійського складу, проведення необхідних профілактичних заходів
Швачка	5 650	Пошиття верхнього одягу, до-тримання правил техніки безпеки на виробництві
Швачка	3 200	Пошиття легкого жіночого одягу, виготовлення моделей за заданими лекалами, дотримання правил техніки безпеки

Крім того, є багато інших вакансій, за додатковою інформацією звертатися за адресою: м. Луцьк, вул. Ярошука, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

str. 1

було zobaczyć i mistyczno-kryminalną historię miłosną («Wino truskawkowe»), i dramatyczny, nie pozbawiony co prawda komizmu, obrazek z epoki («Rewers») i komedię zrobioną na wzór hollywoodzkich filmów z happy endem («Planeta Singli»).

Przed pokazami młodzież wysłuchała prelekcji wygłoszonej przez Wojciecha Zakrzewskiego, który opowiedział o tym, jak powstawały wspomniane wyżej filmy, przygotowując jednocześnie widza do odbioru zawartego w nich przekazu. Następnie widzowie mieli możliwość samodzielnie zrozumieć główne przesłanie reżyserów tych obrazów oraz podzielić się swoimi przeżyciami.

Spotkanie z Zanussim

Bardzo ciekawym punktem programu ukraińskiej delegacji w Chełmie stało się spotkanie z Krzysztofem Zanussim – polskim reżyserem, scenarzystą filmowym i producentem, laureatem wielu festiwali filmowych.

Reżyser powiedział, że spokojnie traktuje różne nagrody, ponieważ jego filmy, mimo oczekiwań, dość rozmaicie są odbierane przez krytyków i widzów. «To wszystko jest drugorzędne. Ważne jest to, że coś, co powstało w mojej głowie nagle jest prawie prawdziwe, jest tak materialne, jak rzeczywistość. To jest ta największa radość» – podkreślił Krzysztof Zanussi.

Zanussi opowiedział o swoich podróżach, o powiązaniach między fizyką a sztuką, o nauce języków obcych, o dobieraniu aktorów i pisaniu scenariuszy. Podzielił się również wiedzą, że wspólnie z Ukrainą pracuje obecnie nad nowym filmem, którego akcja toczy się w jednym z galicyjskich miasteczek przed I wojną światową. Reżyser zdradził, że główną pozytywną rolę zagra Ukrainiec. Tymczasem trwa dobieranie obsady, zwłaszcza po stronie ukraińskiej oraz poszukiwanie miejsc, w których będą robione zdjęcia.

Spacer po Chełmie

W programie organizatorzy przewidzieli zwiedzanie miasta. Młodzież ukraińska miała okazję gościć w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti i zobaczyć nowy pawilon, który został oddany do użytku na początku 2015 r.

W nowym budynku biblioteki oprócz działów z regałami dla książek, do których jesteście przyzwyczajeni, są również Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych, sale, w których spotykają się członkowie klubów książkowych, a nawet swiste laboratorium pomysłów.

Pozytywne wrażenie wywołuje wyposażenie biblioteki w nowoczesny sprzęt. Są tu m.in. drukarka 3D, urządzenia dla przetwarzania tekstu i zapisywania go w formacie cyfrowym i dźwiękowym.

Studenci z Łucka zwiedzili również Bazylikę Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i dzwonnice oraz kościół Rozesłania św. Apostołów.

Bardzo ciekawe okazało się zwiedzanie chełmskich Podziemi Kredowych. To zasługa przewodnika, który nie tylko z pasją opowiadał o historii przemysłu kredowego w Chełmie, ale również potrafił żartować ze zwiedzającymi, a czasem nawet ich nastraszyć wywołując z mroku Ducha Bielucha, który jest opiekuna chełmskich Podziemi Kredowych.

Wrażenia z wizyty

Uczestnicy wyjazdu są przekonani, że takie projekty są bardzo ważne, ponieważ umożliwiają nie tylko poznanie innego kraju, ale służą również nawiązywaniu kontaktów.

«Wrażenia z wyjazdu są wyłącznie pozytywne. Bardzo się spodobały filmy, zwłaszcza «Planeta Singli». Takie spotkania są bardzo potrzebne, ponieważ sprzyjają one poznawaniu nowych ludzi» – powiedziała studentka trzeciego roku polonistyki Olga Stepaniuk.

Niektórzy studenci dzięki projektowi po raz pierwszy odwiedzili Polskę. Wśród nich była studentka pierwszego roku Maryna Dowżyk, która powiedziała: «Mnie wszystko bardzo się spodobało. «Kino bez granic» daje dużo możliwości ukraińskim i polskim studentom, ponieważ możemy rozmawiać, wymieniać się przemyśleniami, co jest w tym wszystkim najważniejsze».

Olga SZERSZEŃ
Foto: Iryna KANAHEJEWA

з полуниць» переносить глядача до гірського села кінця 80-х – початку 90-х, а «Планета самотніх» змальовує вже сучасну Варшаву.

Усі три фільми різняться не тільки епохами, а й жанровим наповненням і характером відзнятих сцен. Тут вам і дещо містично-детективна історія кохання «Вина з полуниць», і драматично-трагічна, не позбавлена, однак, деякої комічності, картина життя з «Реверса», і комедія «Планета самотніх» на кшталт голлівудських хеппі-ендових стрічок.

Кінопереглядам передували міні-лекції від Войцеха Закшевського, який налаштував на атмосферу фільмів і розповідав про історію їхнього створення. Опісля глядачі могли поділитися своїми враженнями від побаченого та визначити головне послання, яке вкладав кожен режисер у свою картину.

Зустріч із Зануссі

Не менш цікавою частиною програми перебування української делегації в Холмі стала зустріч із Кшиштофом Зануссі – відомим польським режисером, сценаристом і продюсером, у доробку якого – безліч фільмів, відзначених на різноманітних кінофестивалях.

Режисер зауважив, що досить прохолодно ставиться до такого роду нагород, адже, попри очікування, фільми досить по-різному сприймаються критикою та глядачами. «Це все другорядне. Насправді важливо те, коли щось, що народилося в моїй голові, з'являється на екрані, коли моя ідея матеріалізується, і це дійсно приносить задоволення», – сказав Кшиштоф Зануссі.

Окрім розповідей про власні мандрівки, взаємозв'язок фізики та кіномистецтва, вивчення іноземних мов, підбір акторів і написання сценаріїв, режисер поділився тим, що зараз спільно з Україною працює над новим фільмом, дія якого відбуватиметься в одному з галицьких містечок перед Першою світовою війною.

Зануссі анонсував, що головна позитивна роль дістанеться українцю, а поки що триває підбір акторів, зокрема з української сторони, та пошук місця зйомок.

Знайомство з Холмом

Звичайно ж, організатори не могли не додати в програму візиту екскурсійних мандрівок

містом. Насамперед українська молодь ознайомилася з новітнім приміщенням Холмської громадської бібліотеки імені Марії Пауліни Орсетті, яке відкрили на початку 2015 р.

Бібліотека Холма вирізняється тим, що, окрім звичних для нас відділів із книжковими стелажми, містить зали, де можна взяти на абонемент платівки чи диски з фільмами, а також кімнати для засідань книжкових клубів і своєрідну «лабораторію» для продукування ідей.

Вражає теж технічне наповнення бібліотеки, на балансі якої є 3D-принтер, засоби для розпізнавання текстів і переведення їх у цифровий і звуковий формати.

Оглянули луцькі студенти й історичні архітектурні об'єкти Холма, зокрема Собор Різдва Пресвятої Богородиці із дзвіницею та костел Розіслання Апостолів.

Особливо вразила молодь мандрівка підземними лабіринтами колишньої крейдяної копальні. Безумовно, це заслуга екскурсовода, який не тільки цікаво розповідав про історію крейдяного промислу в Холмі, а й зумів розважити та інколи настрашити публіку, викликавши, до прикладу, привида, який розгулює підземеллям і вирадає особливо балакучих його відвідувачів.

Враження

На переконання учасників візиту, такі проекти дуже важливі, адже дають змогу не тільки пізнати життя в іншій країні, а й налагодити контакти, взаємне сприйняття.

«Враження від поїздки тільки позитивні. Сподобалися дуже фільми, особливо «Планета самотніх»... Взагалі дуже корисно влаштувати подібні виїзди, адже вони сприяють здруженню, знайомству з новими людьми», – зазначила третьокурсниця відділення політики Ольга Степанюк.

Деякі студенти завдяки організованій подорожі вперше побували в Польщі, серед них – першокурсниця Марина Довжик. «Мені все дуже сподобалося. «Кіно без кордонів» відкриває багато можливостей для українських і польських студентів тому, що ми можемо спілкуватися, обмінюватися думками, а це найголовніше», – наголосила дівчина.

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото: Ірина КANAHEJEWA

